

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:

Egy évre 24 koronák
Egy hónapra 2 koronák

VIDÉKEN:

Egy évre 28 koronák
Egy hónapra 2 k. 10 f.

HIRDETÉSEK:

Hasábsorokért az első sor 20 fillér,
minden következőnél 16 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyetemi
vasúti palotájában.
TELEFON-SZÁM: 357.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvénytársaság.
Ózsef főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1915.

FŐSZERKESZTŐ
STAUBER JÓZSEF.

Péntek, május 7.

Dimitriew Radko serege a megsemmisülés előtt.

(Visszafoglaltuk Jaslo és Dukla vidéket.)

(Érkezett délben 1 órakor.)

Budapest. (Hivatalos.) A főhadiszállásról jelentik:

Nyugatgalíciai egész arcvonalon a szövetséges csapatok sikeresen haladnak előbbre. Az ellenségnek még érintetlen csapatai kedvező védelmi állásokban kísérik meg a sietős visszavonulás fedezését.

Győzelmes hadseregünk odatámadásai a Beszkidekben levő nagy orosz haderőket súlyosan veszélyeztetik. Jaslo és Dukla-vidékét már elfoglaltuk.

Folyamatban lévő nagy harcok teljessé fogják tenni a harmadik orosz sereg megsemmisítését.

A foglyok száma már meghaladja az ötvenezretet.

Egyébként a helyzet változatlan.

Az Orawa-völgyben az oroszoknak az Ostry-magaslat ellen indított erős támadását visszavertük és hétszáz oroszot elfogtunk. Höfner altábornagy, a vezérkari főnök helyettese.

E jelentés tartalmát Tizsa István gróf egy óra után előadta a képviselőházban, ahol a bejelentés óriási lelkesedést keltett. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

Csapataink elfoglalták Tarnowot.

(Érkezett este 8 órakor.)

Budapest. (Hivatalos.) A főhadiszállás jelenti:

Csapataink a Dunajectől és Bialától keletre fekvő magaslatokon, a legutolsó orosz állásokat is elfoglalták.

Ma délelőtt tíz óra óta Tarnow újra a birtokunkban van, Höfner altábornagy, a vezérkari főnök helyettese. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

Szövetséges seregek elfoglalták a duklai szorost.

— Tarnowtól keletre harcolunk. —

(Érkezett éjjel 2 órakor.)

Berlin. (Hivatalos.) A nagy főhadiszállás jelenti:

Nyugati hadszíntér:

Csaknem egész arcvonalon heves tüzérségi harc volt. Ypernél úgy a Vanhetile major elfoglalásával, mint Messines—Ypern közti vasut mentén előbbre haladtunk, néhány száz embert foglyul ejtettünk és tizenöt géppuskát zsákmányoltunk.

Combrestől nyugatra fekvő erdővidéken egy előretörés alkalmával négy francia tiszt egyszázharmincöt főnyi legénység, négy géppuska és egy aknavető kezünkön maradt.

Tegnapi támadásunk ailly-i erdőben kivánt sikerrel járt. Ellenséget állásából kivetjük, több mint kettőezer francia, köztük huszonegy tiszt, továbbá két ágyú, valamint több géppuska és aknavető zsákmányunk. Franciák véres vesztesége is súlyos volt.

Flireytől északra Croix des Charnesnál ellenség támadott és előbb említett helységtől északra egy lövészárkunkba hatolt. Egy kis darabért még harcolunk. Valamennyi többi helyen franciákat visszavertük.

Vogézekben egy Steinbrüektől északra fekvő állásunk ellen intézett előretörést visszautasítottuk.

Keleti hadszíntér:

Mitautól délnyugatra, Sadowtól délre és Rossiemetől keletre a harc még tart.

Kalvárjától délkeletre és délnyugatra nagyobb orosz erők a tegnapi nap folyamán több ízben megtá-

madták állásainkat. Ellenségnek valamennyi támadása igen nagy veszteségei mellett megghiúsultak. Épp oly kevés sikerrel jártak az ellenség előre törései Pilica menti hidfőink ellen.

Brodur várát ma éjjel bombáztuk.

Délkeleti hadszíntér:

Nyugatgaliciában menekülő ellenség utóvédjei megkísérelték, hogy Mackensen vezérezredes parancsnoksága alatt álló szövetséges csapatok ellen kétségbeesett védekezést fejtsenek ki. Ellenállásuk azonban a Wiszloka balpartjának magaslatain, úgy a Ropa torkolata fölött, mint az alatt is, súlyos csapásaink alatt megtörtött. Wiszlokán az átkelést nemcsak még tegnap este kieroszakoltuk, hanem Dukla község elfoglalásával a Dukla-szoros útját is hatalmunkba kerítettük.

Tarnowtól keletre fekvő vidéken és ettől északra Visztuláig Dunajec jobb partján késő éjszakáig folyt a harc. Eddig foglyul ejtett oroszok száma negyvenezret meghaladja, e mellett nem szabad figyelmen kívül hagyni, hogy tisztán arcelharcokról van szó.

Beszkidekben lupkowi szoros útja mentén kedvezően halad előre, Marwitz lovassági tábornok erőinek támadása párhuzamosan osztrák-magyar hadsereg támadásával, amelynek kötelékébe ezek az erők tartoznak. Legfőbb hadvezetőség. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

Dimitriew Radko herceg.

Arad, május 6.

Utolsó maradéka a középkori zsoldosvezér fajtájának, a *condottierinek*: Radko Dimitriew a harmadik kudarcral tetézte be kenyéradójának, a cárnak tett szolgálatait. Az első az volt, amikor Przemysl ostrománál harmincezer orosz kergetett a céltalan pusztulásba. Másodsor Limanova alatt kergették meg az orosz hercegi rang várományosát a mi csapataink. Hogy megkapta-e azóta a hercegi koronát, azt nem tudni. Most azonban, seregei élén, mintha arrafelé indulna, ahol az orosz kitüntetések osztrák: a cári birodalom belseje felé.

A gorlicei győzelem után még egyre, s mind erősebb, kegyetlenebb ütemben tart az oroszok üldözése. Oly rohamosan követik egymást a jelentős események, hogy Hóter, aki se a szóbőségnek, sem a feltűnni vágyásnak, nem embere, indítatva érezte magát, hogy ezen a napon két jelentést adjon ki. Az első Hóter nagy vonásokban elmondja az előnyomulás új állomásait: Jaslót, Duklát és közben megemlíti, hogy a hatalmas ütközetnek fogolyszedése eddig több mint ötvenezeret számlál. A második Hóter-jelentés új diadalt jelent be: Tarnowot elfoglaltuk. Ez nemcsak Nyugat-Galicia egyik legnagyobb városát jelenti, hanem vasúti csomópontot, amelynek elvesztése az oroszokra nézve a menekülés további és hosszúra nyúló kényszer-utját nyitja meg.

Belémerülvén ezekbe a nagyszerű eseményekbe, a melyek mind érthetőbbé teszik előttünk a gorlice-gromniki áttörésnek óriási jelentőségét és a melyekből most már sejthetünk valamit, hogy mit hozhat az még ezután, — ebben az örömben mit törődünk mi azzal, hogy a pozdorjává szórt, visszavonuló orosz seregek egyikének Radko Dimitriew a parancsnoka? Miért más előttünk ez az orosz tábornok, mint Russki, vagy Ivanov, a kik színtén osztoznak az ő kellemetlen sorsában? Miért ujjong vel a szem, a mikor az oroszok vere-segei felől szóló adatok között Radko Dimitriew nevet olvassa?

Gyűlöletesebb neve csakugyan alig van ennek a háborúnak. Az óriási merközésben, a melynek eldőlésétől a világ legközelebbi évszázadainak alakulása függ, minden állam nemzeti háborút visel. Mindenki, vezér, tiszt, közlegény, a maga nemzetének seregében adja az eszét, erejét, véré-t, életét a rettentő harc-hoz, a melyet végig kell vivni. Ebben csak Radko Dimitriew a kivétel. A bolgár nemzet fia, s ellenére Bulgária közvéleményének, a mely a maga semlegességében se tudja titkolni az izzó gyűlöletet, a melyet Oroszország ellen érez, fölesapott a cár hadseregébe. Ha meggyőződésből tette, akkor áru-lója lett hazájának, ha katonai stréberségből, akkor sötét jellem, a ki a maga önzésének minden egyebet alárendel, és csakis ilyen ember léte-

relheti olyan lelketlenül a maga ezre-deit, divízióit, mint a hogy ő eddigi szereplését ezzel nevezetessé, hirhedté tette.

Más orosz hadvezért is elért volna az a sors, amely Radko Dimitriew-nek részül jutott. De így is nem ok nélkül tekinthetni benne a megtorló igazságszolgáltatás jeleit. Bünhődést a condottierinek, aki elhagyja nemzetét és nemzete ellenségéhez szegődik, és bünhődését a cári birodalomnak, amely a hercegi rangot kínálva, szegődött cinikus zsoldosokat a maga hadseregébe. Tarnow remélhetőleg nem utolsó állomása a szövetséges német és osztrák-magyar csapatok előnyomulásának; Radko Dimitriew, aki a Kárpátokon át akart győztesen átvonulni; a visszavonulásban eljut az orosz földre, hogy ott iktassák be ezt a finom hajtást a cári arisztokrácia terebélyébe, ha ugyan még fön-tartják számára a hercegi koronát.

Képrámába rejtett ezresbankók.

(Ujabb letartóztatások a nagyvárad-i katonai élelmezés panama-ügyében.)

Zabvári tudósítás.

Nagyvárad, május 6.

A letartóztatott nagyvárad-i katonai élelmező, Strasser Aladár ügyében tegnap ismét szenzációs esemény történt. A nyomozó hatóság Strasserék lakásán újabb 190.000 korona értékű betéti könyvet és készpénzt talált. A pénzt Strasserék a lakásuk talain lógó képek rámaiba rejtették el.

Strasser Aladárnét, a letartóztatott szállító feleségét váratlanul hadbíró kereste föl tegnap és este hat órakor katonai kísérettel, kocsin vitték a Rulikovszky-uti laktányába, ahol a katonai fogdába zárták le, majd onnan Petróczy hadbíró százados intézkedésére a rendőrségi fogda négyes számú cellájába szállították, ahol a priesen Strassernének ágyát vetettek, a saját ágyneműjéből. Strasserné azonban alig aludt valamit az éjszaka. Fel és alá járt a fogdában, sokat sirt, a zokogása kihallatszott a folyosóra.

Ezresbankok a képrámában.

Strasser Aladárné lakásán a nap folyamán kétszer tartották házkutatást. Az első házkutatás délelőtt tizenegy órakor folyt le, ami után Strassernét a honvédlaktányába szállították. A második házkutatás ugyancsak Strasserné jelenlétében délután negyétől hatig tartott. Petróczy hadbíró-százados akkor duzzadt okmány-táskával hagyta el a lakást. Ez a jel arra mutatott, hogy Strasserné a délelőtt folyamán és a délután egy részében a százados előtt olyan vallomást tett, amelyben töredelmesen bevallotta, hogy milyen kompromittáló levelek vagy mekkora pénzösszeg van még a lakáson, amiről a délelőti házkutatás nem győződhetett meg. Hogy Strasserné ezt bevallotta, kétségtelen, mert az új katonai nyomozás, — amit Petróczy százados személyesen vezet igen erélyesen és nagy körültekintéssel — éppen ebből a momentumból indult ki.

A vizsgálat folyama alatt ugyanis kétség-telennek látszott az a feltevés, hogy Strasser-nek közel egy millió korona vagyonának kell lenni s hogy az összes pénzek még mindig nem kerültek napfényre.

Az ügyesen vezetett kihallgatás aztán tényleg vallomásra kényszerítette Strassernét. Így került a sor a délutáni házkutatásra és a nap igazi szenzációjára ebben az ügyben.

Abban a duzzadó irattáskában ugyanis — amit Petróczy százados a délutáni házkutatás után lehozott Strasserék lakásáról, — számos kompromittáló levél és üzleti könyvön kívül: Százkilencvenezer korona értékű pénz és takarékbetétkönyv volt.

Strasserné, ahogy a nyomozó hatósággal a lakásba érkezett, először az utca felé nyíló két szélső ablak függönyét huzta félre s aztán a megjelentek legnagyobb esodálkozására, a szoba faláról több olajfestményt emelt le s a képrámák alól előkerült egy kilencvenezer korona és egy hatvanezer korona értékű betétkönyv és harmincezer korona készpénz. Strasserné egymásután számolta ki az ezresket a képráma alól, a hová a bankók el voltak rejtve.

Ezek az eredmények aztán újabb, szenzációs eredményekre vezettek. A rendőrségen tovább folyt Strasserné kihallgatása. Terhező adatok merültek fel a kihallgatás folyamán Strasserék könyvelőjére: Schunke Ottóra nézve és Petróczy hadbíró-százados, Richard hadbíró főhadnagy egy rendőrfogalmazóval megjelentek Schunke Ottó lakásán és házkutatást tartottak.

Letartóztatják Stasser könyvelőjét.

Schunke Ottó, mint ismeretes, a csapatkórház élelmezési alkalmazottja volt, szoros összeköttetésben állott Strasserrel és Kirch Ferencnek, az öngyilkos főhadnagynak a protekciója révén került a csapatkórházhoz.

A hatóság nem találta otthon Schunkét, de lakatossal lenyitatta a lakás ajtaját, több mint egy és egy háromnegyedóra kutatást tartott és: z üzleti könyvek kitépett lapjain és leveleken kívül egy a Strasser cégjegyzésével ellátott két borítékban 800 korona készpénzt talált.

Schunke Ottó háromnegyed uzenkenőkor tért vissza a lakásába. Megdöbbenven vette észre, hogy a lakás ajtaja nyitva van. A szobában aztán

Petróczy százados letartóztatja

Schunke Ottót,

akit aztán a Rulikovszky-uti honvédlaktányába szállítottak.

Strasserné letartóztatásával újra aktuálissá vált a nagyvárad-i kórházak élelmezésének kérdése. Kedd reggeltől kezdve a kórházakat maga a katonai parancsnokság élelmezi. Természetes, hogy Strassernének, az ideiglenes élelmezőnek a letartóztatása olyan hirtelen jött, hogy a mai élelmezés még kezdetleges és nem tökéletes.

Levelézőlap az U. 5-ről. Temesvárról írják: Poszpesch József móriföldi fiatalember az U. 5. tengeralttjárón teljesít katonai szolgálatot. A fiatal, alig 24 éves tengerész legutóbb egy képelepot irt haza Móriföldön lakó atyjának, Poszpesch Antal mészárosnak, amelyben tudatja, hogy néhány nap előtt elindultak Pólából és hogy a lehető legjobb egészségnek örvend. Az érdekes lap, melyen ott pompázik a „K. u. k. Kriegsmarine Unterseeboot 5.“ piros pecsétje, elképzelhetően nagy örömet keltett Móriföldön.

Planzer-Baltin tábornok levele Désy Zoltán haláláról.

(Beöthy Pál képviselőházi elnök szomorú jelentése. — Megszavazta a Ház az indennitást.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától —

Budapest, május 6.

A képviselőház az indennitás megvitatására megszabott negyedik nap végén elfogadta a törvényjavaslatot. A Ház mai ülése egy fájdalmas akkorddal végződött. Az elnök Planzer-Baltin hadseregparancsnok értesítése alapján azt jelentette be, hogy minden valószínűség sájnosa, Désy Zoltán eleste mellett szól. Az ülésről következőket jelenti tudósítónk.

(Miniszter is csak félóráig beszélhet.)

Beöthy Pál elnök háromnegyedtizenegykor nyitja meg az ülést. Nadirenden van az indennitásról szóló javaslat tárgyalása.

Az elnök figyelmezteti a Ház tagjait, hogy a házszabályok 282. és 283. szakaszai értelmében azon a napon, a melyen az indennitás dolgában a Ház határoz, a felszólalók félóránál hosszabb ideig nem beszélhetnek. Már a mai ülésen ez a rendelkezés életbelép.

Harkányi János báró kereskedelmi miniszter a mai nap első szónoka. Azért szólalt fel, hogy az elhangzott megjegyzésekre reflektáljon. A beruházásoknál bizonyos korlátozásokra szükség volt, de csak a házilag megkezdett munkákat szüntették be, a vállalatoknak jogérvényesen biztosított munkákat szüntették be, a vállalatoknál jogérvényesen biztosított munkákat ellenben nem. Ha nem is létecsillag olyan nagy arányú munkálatokat, mint Németország, március elsőjéig építési beruházásokra 41 milliót, forgalmi eszközökre 20 milliót költöttek és a jövő évi költségvetési terhére 10 millió korona hitelt vettek igénybe.

Az államvasutaknak igen nagy teljesítményeket kellett véghez vinni. Az összes csapat-szállításokat Magyarországon keresztül bonyolították le, eltekintve attól, hogy északra dél felé és megfordítva, a csapat-szállítások az országon keresztül történtek kelet felé és Erdély felé is erős csapat-szállítások voltak. Csak a legnagyobb elismeréssel lehet nyilatkozni azokról a teljesítményekről, a melyeket a magyar államvasutak tettek. (Zajos helyeslés.)

Felkiáltások a baloldalon: Igen, a vasutak!

Harkányi János báró kereskedelmi miniszter: Szerényi szövegét, hogy a hadsereg-szállításoknál visszaélések történtek és a magyar ipar nem részesedett kellőképpen. Egyelőre 50.000 garnitúrát juttattunk a kispárnak. Felhozták a kiviteli, tilalom kérdését is. Kiviteli tilalmat rendeltünk elöbbrök között a gumira is, a mely igen fontos hadiáru.

Itt érdekes jelenet történt. Beöthy Pál elnök az órájára nézett és azután így szólt a kereskedelmi miniszterhez:

— Kérem a miniszter urat, méltóztassék beszédét befejezni, mert letelt a házszabályokban kijelölt idő.

A miniszter egy szót sem szólt többet, leült, noha Tisza olyan kémoszulatot tett, mintna azt akarná mondani, hogy a miniszter tovább is beszélhet. A jobboldal, de különösen az ellenzék nagy derűtséggel fogadta ezt a jelenetet.

Gnillány Imre báró földművelésügyi miniszter röviden reflektál a vita során a rekvirálás ellen felhozott kifogásokra. Megállapítja, hogy eleinte a hatóságok tájékozatlanságából következtek ugyan elhibák, a rendszer maga azonban bevált és ezt kívánja követni továbbra is. A rekvirálásoknál és különösen a kifizetéseknel azért vette igénybe a Hitelbankot, mert az egyes vidéki hatóságok magától értetődőleg nem bírnak elegendő kereskedelmi tájékozottsággal.

Fernbach Károly: Mi történik a félesztendővel ezeket rekvirált gabona árával? Miért nem fizetik ki?

(Üzérkedés kizárása a közlélmzésből.)

Ohillány báró: Azt hiszem, a képviselő ur téved, mert csak öt hónap óta van rekvirálás. Szerényi képviselő ur felhozta azt, hogy román marhákat visznek Magyarországon át Németországba. Valaki félrevezethette a képviselő urat, mert egyetlen román marha sem ment Magyarországon át Németországba, mindössze tizenkét bolgar marháról tudnak, amelyet szarumtermelés céljából vittek Németországba. A jövő évi termés biztosítását akként akarja megoldani, hogy a kormány felületlenül rendelkezésre álljon az a gabonamennyiség, amely a hadsereg és a közfogyasztás ellátására föltétlenül szükséges. (Lélek helyeslés.) Igyekezni fog intézkedésekkel biztosítani, hogy indokolatlan üzérkedés a közgazdasági élet menetét ne savarja. Az áru piacra hozatalát úgy gondolja, hogy bizonyos határidőhöz kötött prémiumrendszer alapján történjék a forgalombahozatal. A részletekről nem kíván még nyilatkozni, mert az ellenzék képviselőivel behatóan meg fogja vitatni ezeket a kérdéseket és csak azután fog intézkedni. (Lélek helyeslés.)

Laehne Hugó azt tejtgegeti ezután, hogy az élelmiszerhiányt a múlt évi rossz termésbeosztás okozta.

Vázsonyi Vilmos: A miniszterelnök hőseink homlokára bubért font. Babér helyett jogot kér, nem jutalomképpen, hanem azért, mert ez az igazság. A miniszterelnök elismerte, hogy mindenki teljesítette a kötelességét, tehát ennek a konzekvenciáját a nép elvárja. Lehetetlen elutasítani a választójogot az életüket és vérüket kockáztatott katonákat. A választójog közjogi érem csupán, amelylyel senkit még boldoggá nem tettek. Neveléses a harmincéves kornatár, amikor a tizennyolcésveseket a harcterre küldjük. Figyelmezteti a miniszterelnököt, hogy a szózat nemcsak azt mondja: „hazának rendületlenül”, hanem azt is, hogy „nem lehet, hogy anyai szív hiába ontá vért”.

Ráth Endre: Azt kéri, hogy a sebesülteket gyorsan szállítsák a kórházakba.

Majd Ábrahám Dező a moratórium-rendeletéről, Polonyi Géza a választójogról beszél és ezek után Sandor János reflektált a felszólalásokra és kijelentette, hogy a sebesültek tökéletes ellátására minden megtörtént.

A Ház ezután általánosságban elfogadta a törvényjavaslatot.

(Elfogadott ellenzéki indítványok.)

A részletes tárgyalás során Teleszky János pénzügyminiszter szólalt fel az első szakaszról és kérte, hogy az ország törekedjék saját erejéből kölcsönöket fedezni, nehogy külföldi segítségre szoríjunk. A rokkantak ellátása még megoldandó kérdés, amelyet megis tognak oldani.

Tisza István gróf bejelentette, hogy elfogadja Eszterházy grófnak a rokkantak ellátására és Mezőssynek a jövő évi gabonatermés értékesítésénél a közvető kereskedelem lehető kiküszöbölésére vonatkozó indítványait.

A Ház a törvényjavaslatot részleteiben is elfogadta.

Désy Zoltán esete.

Az ülés végén Beöthy Pál elnök bejelentette, hogy Planzer-Baltin hadseregparancsnok levélben arról értesítette, hogy Désy Zoltánnak március huszonnegyedikén nyomaveszett. Az esettek között találtak egy hadnagyot, ennek személyleírása Désyre illik.

— Sajnos, kevés a remény, hogy viszontláthatjuk Desyt — mondotta tájédalmas hangon az elnök.

A képviselők állva hallgatták végig a bejelentést.

Május 22-én bezárulnak az aradi középiskolák.

— Pünkösdkor kezdődik a vakáció. —
Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, május 6.

Tavaly ilyenkor még lázas buzgalommal, éjt nappallá téve az érettségre készültek a középiskolai diákok, akik ma már régen katonák s akiknek most kellene érettségit tenni, ma holnap a harcmezőn mutatják meg, milyen érettek. Az iskola rendjét felforgatta a háború, az idén minden másképp van, mint máskor és megtörténik az, aminek bekövetkezése legszebb álmaiban sem mert volna gondolni azelőtt a boldog diáksereg: május végén már nincs előadás, már vizsga sípcs, ellenben megvan a bizonyítvány. Egy hónappal hamarabb kezdődik a szent vakáció. A vallás- és közoktatásügyi miniszter most adott ki egy rendeletet, amely kimondja, hogy május végére be lehet fejezni a tanévet, ami egyforma örömet okoz szülőknek is, diákoknak is. Hivatalos helyről nyert értesülés alapján jelenti a Budapesti Tudósító:

Tekintettel egyrészt a mai rendkívüli gazdasági helyzetre, amelynel fogva a gyermekek iskoláztatása nagy költségekkel és egyéb nehézségekkel jár, másrészt arra, hogy a tanulók egy részének segítségére a gazdasági és egyéb munkák elvégzésénél a szülői háznak is szüksége van, a vallás- és közoktatásügyi miniszter, mint a „Budapesti Tudósító” értesül, a mai napon rendeletet adott ki, amellyel megengedi, hogy mindazokban a középiskolákban, amelyeknek szorgalmi ideje két hónapnál nagyobb magrovidülést nem szenvedett, a folyó iskolaév az I—VII. osztályokban a rendes tanulókra nézve már május 22-én bezárassék és a magánvizsgálatok is e hó hátralévő napjain megtartassanak.

A szóbeli érettségi vizsgálatok ellenben a rendes időben, azaz június hó folyamán a már kijelölt időben lesznek megtartandók. A többi középiskola iskolára vonatkozóan (polgári és felsőkereskedelmi iskolák, felsőbb leányiskolák, leánygimnáziumok, óvónőképzők, tanító- és tanítóképzők) a miniszter hasonlóképpen intézkedett s ugyanily intézkedések eselleges megtételére az összes egyházi főhatóságokat is felhatalmazta.

E rendelet értelmében az aradi középiskolákban is május 22-én befejezik a tanévet. Burián János főigazgató, az aradi királyi gimnázium vezetője, a tanév befejezéséről a következőket mondta az Aradi Közlöny munkatársának:

— A kultuszminiszteri rendelet szerint feltarjassattam már jóváhagyás végett a tanterületi főigazgató urhoz az aradi főgimnázium vizsgarendjét. Ha ezt jóváhagyják, úgy már a jövő héten megkezdődnek az évszázó vizsgák, amelyeket május 22-ikéig be kell fejezni és ezen a napon már a bizonyítványokat is kiosztjuk. A nyolcadik osztály tanulói a most folyó írásbeli érettségi után el távoznak és csak júniusban kell újból jelentkezniük szóbeli érettségre, vagyis ezeket a rendes időben tartjuk meg. Ennek az az oka, hogy az alaposan csökkent tanári létszám mellett nem lehetne május 22-ikéig befejezni valamennyi osztály évszázó vizsgáját és az érettségi vizsgálatokat is.

A főgimnáziumban tehát két hét múlva befejeződik a tanév és hasonlóképpen lesz ez a többi aradi középiskolákban is, amelyek a jövő héten szintén megkezdik az évszázó vizsgálatokat.

„Angliát már megverte az isten.“

(48 centiméteres mozsarak bombázzák Dünkirchent. — Monarchista agitáció Franciaországban. — Németország ereje.)

— Hivatalos távirati tudósítás. —

Bécs—Genf—München, május 6.

Dünkirchenre tízpercenként hullanak a gránátok.

Bécs. Berlinből jelentik a *Neue Freie Presse*-nek: Arról a pusztulásról, a melyet Dünkirchenben a német mozsarak okoztak, londoni jelentés alapján a *National Tidende* a következőket közli:

— Az észak-franciaországi tengerpartról Folkestoneba temérdek menekülő érkezett, a kik Dünkirchenből és a környékbeli helységekből keltek utra. Elbeszélések, hogy Dünkirchenben borzalmas a pusztítás. Majdnem minden tíz percben gránátok hullanak a város közepére és a lakosság rajokban vándorolt el.

Ugyanennek a lapnak Londonból azt táviratozzák, hogy angol katonai szakértők véleménye szerint a háború kitörése óta a németeknek sikerült egy új szerkezetű mozsarat feltalálniok, amely 30 kilométer távolságra visz. Ilyen távolságra föntölen bizossággal lehet vele célozni. A Dünkirchenben telrobbant gránátok elhatárolásából megállapították, hogy a lövegek 48 centiméteresek. Az angol hajókon is vannak 46 centiméteres ágyuk, amelyek hasonló távolságra visznek, mint az új német mozsarak, csak hogy 24 kilométeren túl az angol hajóágyuk célzati bizossága megszűnt.

Ilyen körülmények között a legnagyobb típusú angol hajóágyuk is hasznavehetetleneknek bizonyultak a német mozsarak ellen, hiszen csak 24 kilométernyi távolságra viszonzhatlak volna a német utegek tüzét, miután Dünkirchen körül vannak felállítva, tehát nem is helyezték azokat működésbe.

A *Times* szerint Dünkirchen városában huszonhat nagy gránát csapott le és az erődök ütögei nem is viszonzták a tüzelést, mivel megközelítőleg sem olyan nagy katonáruk, mint a német ágyuk.

Reims romokban hever.

Genf. A *Journál de Geneve* jelenti: A németek rendkívül hevesseggel bombázzák napok óta Reims városát. Naponként negy-ötsszáz gránát veri a várost. A katedrális közepében negyven gránát csapott le. Embereikben kar nem igen esik, mert a gránátok elől a lakosság a pincekbe és a házak belsejébe húzódik. Az utcák kihaltak, számos ház kigyuladt, az anyagi kár milliókra megy.

Forradalmi jelek Franciaországba.

Róma. A „Concordia” szerkesztője, aki nemrégiben beutazta Franciaországot, élénk képet fest az ott uralkodó aggasztó állapotokról. Mindenekelőtt megállapítja, hogy rohamosan terjed a monarchista agitáció és egyre növekszik azoknak a száma, akik nyíltan a köztársaság ellenségeinek vallják magukat. Poincaré elveszítette minden tekintélyét, annál nagyobb rokonszenvennek örvend azonban Albert belga király. Ami a hadsereget illeti, teljesen kifogyott a tartalék. Különösen tisztekben és altisztekben nagy a hiány.

Gazdasági forradalom Angliában.

München. Az „Abendzeitung” cikkben közli egy semleges állam londoni tudósítójának jelentését az Angliában kitört gazdasági forradalomról. Angliában — írja a tudósító — a

háború forradalmi változást idézett elő a munkások és a munkaadók közt fennállott viszonyban, az utóbbiak hátrányára. Valamennyi vidéki és londoni szállóban teljes a szolgabírány. A vendégeknek maguknak kell mindent végezni, még cipőtisztítást is. Az amerikai munició és hadianyag már oly gyéren érkezik a brit szigetországba, hogy egy napon a nyugat és keleti fronton egy csapásra véget érnek a háború borzalmi, az Anglia nem lesz képes francia és orosz szövetségeseit municióval kellően ellátni. Az angol hadfelszerelési ipar reogeteg munkaerőt köt le, még a frontról is szállítanak munkást, de mindez nem elegendő. A mezeti munkásokban is nagy a hiány. Minden jel arra mutat, hogy a fellépett gazdasági forradalmat Anglia folyó év végéig sem bírja. A londoni utcákat már hetek óta nem tisztogatják, mert nincs utcaseprő. Az ír templomokban a prédikátorok állandóan azt dörgik alá a szószékéről: „Németországban állandóan Isten büntetését kerik Angliára. Ez már beteljesült: Angliát már eléggé megverte az Isten.”

Angliában nyomott a hangulat.

Kopenhága. A *National Tidende* jelenti Londonból, hogy Angliában nagyon nyomott a hangulat azok miatt az adatok miatt, amelyeket Lloyd George az alsóházban a hadviselés költségéről közölt. Ezzel szemben Asquith rendkívül optimisztikus beszéde egészen sajátos hatást tett.

Erős a német.

Hága. A *Daily Chronicle* írja: Nyilvánvaló, hogy a német birodalom erősséget emberben és hadiszerkekben ismét lévsen itélik meg, mert megállapítható, hogy a németek ugyanegy időben, amikor a Maas és Mosel között a francia offenzívát megállították és amikor az Yser mellett tért nyertek, ugyanakkor Oroszországban úgy délen, mint északon, igen erős és eredményes támadásokat végeztek. Fel kell tennünk, hogy Németország ennek a négy-szeres sikerhez legalább 600.000 új katonát állított sorba. Olyan csodatartalmú teljesítmény, amely bennünket is hasonló erőfeszítésre kell ösztönöznie.

Volt aradi tisztek tábornoki előléptetése. A tábornoki karban történt előléptetések névsora két, az aradi helyőrségnél ismert tábornok előléptetését közli. Scheuchenstuel Viktor lovag altábornagy, aki az aradi 33. gyalogezredben, mint ezredes és parancsnokhelyettes szolgált, tábornoknaggyá lépett elé, vizeki Tattán András vezérőrnagyot pedig, aki mint őrnagy és alezredes az aradi honvédszázadosztály parancsnoka volt, altábornaggyá nevezte ki a király.

Kinevezések a tábornoki karban.

A hivatalos lap mai száma közli, hogy a király kinevezte tábornaggyokká: hermannstüdtzeni lovag Rohm Alfréd tábornaggyot címmel és jelleggel; pontemalgherai Scheyer Lipót altábornaggyot; gyalogsági tábornokká: helmheimi Tschurtschenthaler Henrik és Fox Vince altábornaggyokat; lovassági tábornokká: lovag Ziegler Emil altábornaggyot; altábornaggyokká a következő vezérőrnagyokat: Fried-

burgi Dobler Szilárdot, Fussinai Schmidt Ignácot, Friedl Ernót, Huldensfeldi Wucherer Frigyes bárót, Hajeck Agostot, Zanantoni Edét, Goiginger Lajost és Wolfszahn Brandner Adámot; Weber Alfréd vezérőrnagy rangjának fenntartásával a következő vezérőrnagyokat: Mayer Richardot, Pucherna Vilmost, Weigner Adolfot és Gabriel Tivadart; a mozgósítás tartamára ténylegesített nyug. tisztek csoportjában: Zaplasi Lavric János altábornaggyot címmel és jelleggel; Friedbergi Salamon Ernó vezérőrnagyot; továbbá adományozta az altábornaggyi címet és jelleggel: Smutny Rezső és Kranszler Rezső vezérőrnagyoknak.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

A színház hírei. *Jászai Mari* a legnagyobb magyar színésznő, a budapesti Nemzeti Színház örökös tagja, pénteken lép fel először a „Stuárt Mária” címszerepben, a többi szereplők: Follinusznő, Benkóné, Barics, Kiss Miklós, Várnai, Delli, Herold stb. Szombaton „Borgia Lukrécia” és vasárnap az „Aranyember” fő női szerepében lép fel a nagyszony, mind a három előadásra a jegyek előre válthatók. — Vasárnapi előadások. Vasárnap délután 3 és fél órakor, mérsékelt helyárakkal, az idén először kerül színre „A Zsuzsi kisasszony” nagy határu operett, ugyan abban a szereposztásban, miut az első bemutató előadás alkalmával, a címszerepet Pataky Vilma játssza; kinek ebben az alakításban óriási sikere volt, a többi szereplők K. Pongrácz M., Gyöző, Kertész, Járai, Polgár stb. Este 8 órakor rendez helyárakkal, *Jászai Mari* felléptével Jókai műve, az „Aranyember” kerül színre, a címszerepben Kiss Miklóssal, kivülré Keszlerné, Borosnyai, Benkóné, Delli, Várnai, Járai, Polgár stb. játsszák a vezető szerepeket. — Előkészületben „A piros ruhás hölgy” nagy operett, a berlini és bécsi színházak legvonzóbb állandó műsor darabja, melyben a társulat összes tagjai részt vesznek, főszereplők Pataky Vilma, Szabó M. Fülöp Irma, Borosnyai K., Pongrácz, Járai, Barics, Gyöző, Kertész, Polgár stb. és „Robinson Crouze”, látványos gyermek bohózat, mind a két darabra nagy ambícióval készül a személyzet.

* A sors bolondja. (Schildkraut film az Urániában). A budapesti Mozgófénykép Otthonban szenzációs sikert aratott a Schildkraut film, melyet a művész az a nyilatkozata előzött meg: „Azt érzem, hogy jobban még sohasem játszottam, és nem is fogok ezentúl sem”. A közönség egyhangú elismeréssel hagyta jóvá a művésznök ezt a kijelentését, mert amit Schildkraut ebben a filmben produkál, az a művészet superlatívusza, a tökéletesség gényusa. A művész egy kis bankhivatalnokot játszik, akit egy szép leány szerelme kiöltöztet műloktól és aki a szerény kis kocsmából az előkelő tengerparti szállodába helyezi át életét. A kopott gerokkos, görnyedt hivatalnokból elegáns világi lesz, s végre a sors eltápossa. Schildkraut ebben a szerepben hatalmas művészetével a legapróbb részletekig kicsiszolta a szerepét, s nincs egyetlen árnyalat sem, mely kiaknazatlanul marad. — „Az ördög tanó” film-attrakció legközelebb az Urániában.

* Nordisk-dráma az Apolló-színházban. (Az elveszett paradicsom.) A Nordisk-filmgyár ujdonságát: „Az elveszett paradicsom” című 3 felvonásos dramát, óriási siker mellett mutatta be ma az Apolló-színház. A Nordisk-filmgyár művészi kiállítását fölöslegesnek tarjuk külön kiemelni, hiszen már abban benne van minden dicseret és elismerés, ha megállapítjuk, hogy a filmet a Nordisk Films Compagnie márkája van. A garab szűzségét a következőkben foglalhatjuk össze. Beáta, a művészi tehetséggel megaldott talusi leány felekerül Hebben professzornak, aki később beleszeret tanítványába. Övegy ember leven feleségül veszi. Valóságos paradicsom a professzor háza. A művészet és a boldogság tartja össze őket minaddig, míg a tanár író fia haza nem jön. A fiut és a fiatal hitveset forró csokban találja egy alkalommal Hebben. A paradicsom boldogsága eltűnt, elveszett. Hebben tanár lelke beborul s egy örült pillanatban megöli nütlen feleséget. A megrázó mélységű drama pénteken és szombaton kerül meg vetítésre háborus felvételekkel és több mellékkel együtt.

Dimitriew Radko hadserege megsemmisült a Kárpátokban.

(Tisza István gróf bejelenti újabb győzelmeinket a Háznak. — Tarnowot visszafoglaltuk. — Menekülnek az oroszok Magyarországból. — Két tűz közt az ellenség a duklai szorosnál.)

— Hivatalos távirati tudósítás. —

Budapest—Eperjes, május 6.

Tarnow visszafoglalása.

Sikerés offenzívánk a przemysli vasutért.

Budapest. A sajtóhadiszállásról jelentik: A győzelmes szövetséges csapatok tegnap is számos eredményt értek el offenzívánk során. A tarnow—pilznowie-vonalon a támadás az ellenség kétségbeesett védekezése dacára, olyannyira előrehaladt, hogy ez a fontos összekötő vonal tűzérési ágyuzásunk alá került. A déliszárny átkelt a Viszlokán, sőt egyes csapatrészek egész Dukláig vonultak előre, ahol most harcban állanak az oroszokkal.

Dimitriew Radko futása.

Jasló elfoglalása.

Nyugat-galiciai főerőnk, a mely a nagyszerű gorlicei áttörést végighajtotta és amely tegnap még a Wysloka innenső partján hadakozott, áttepte a folyót és kivetette állásából az az ellenséges haderőt, amely meg tartotta a zmigrod-jaslói utat. Dimitriew Radko a nyugatgaliciai főerő parancsnoka erre elmenekült Jaslóból, ahol hadiszállását tartotta és bár azt ellenség tegnap Tarnowot a kétségbeesés elszántságával tartotta, a varostól délre eső ut már győzelmesen előnyomult csapataink birtokában volt, úgy, hogy a harc az észak felé vezető utért és vasutvonallért folyt, amelyért az oroszok a Tarnowban elhelyezett rengeteg készleteiket akarták biztos helyre szállítani. Az orosz hadvezetőség ezért nem akarta tűrni a csapatok meghátrálását és gépfegyverek tüzevel kergette vissza a harcvonalba a remüiten menekülő ezredeket. Az életben maradtak javarészt megvárták előretörő rajvonalunkat és megadták magukat csapatainknak.

Estig azonban hős csapataink elfoglalták Jaslót és ma reggel bevonultak Tarnowba is.

Csapataink Jasló elfoglalásával a duklai kijáratot elzárhatják az oroszok elől.

Tisza István gróf bejelenti a Háznak Dimitriew hadseregének pusztulását.

Budapest. Nem sokkal tizenkét óra után Hazai Samu báró honvédelmi miniszter bement a képviselőház üléstermébe, odalépett Tisza István gróf miniszterelnökhöz és valamit mondott neki. A miniszterelnök papirost vett elő és látható örömmel jegyezte Hazai szavait. Vadász Lipót államtitkár azután a folyosón a következő kijelentést tette a képviselőknek:

— Hivatalos jelentést kaptunk, amely szerint Dimitriew hadserege a teljes megsemmisülés előtt áll. Dukla és Jasló mar kezünkben van, a foglyok száma eddig az ötvenezeret is meghaladja.

Hazai Samu báró a folyosón szintén megerősítette a hírt. Délben Tisza István gróf a következő nyilatkozatot tette:

— Az oroszok erőszítéseik dacára nem bírták megállítani előnyomulásunkat. Elfoglaltuk Duklát és Jaslót, Dimitriew hadserege a Kárpátokban megsemmisült, ötvenezernél több foglyunk van.

A dunajeczi áttörés jelentősége.

Berlin. Schreibershoffer őrnagy írja a B. Z. am Mittag-ban: A dunajeczi áttörés stratégiai következményei még nem tekinthetők át. A külföldi sajtó azonban azt következteti, hogy az ellenséges arcvonal áttörése Lengyelországtól a Kárpátokig, a legnagyobb jelentőséggel bíró győzelem. Különben utalnak arra, hogy ezáltal először sikerült a front nagyszabású stratégiai áttörése. Az áttört front rész szélessége mellett lehetetlen a front visszavonása. Eppen ezért kérdéses, hogy vajon megállhatnak-e majd az oroszok a Viszloka melletti legközelebbi szakaszban és nem lesznek-e kénytelenek Przemysliig visszavonulni. Az az egy biztos, hogy a lengyel és kárpáti vonalak összeköttetése teljesen megszakadt, ami az orosz kárpáti hadsereg veszélyeztetését jelenti. Altlában azt hiszik, hogy az orosz hadvezetőség kénytelen lesz seregeit újra csoportosítani, ami kizárja az új offenzívát.

Bern. A berni „Bund“ katonai szakértője írja: A régóta várt nagy csata híre meglepésszerűen hatott. A Kárpátok és a Viszloka között levő megerősített orosz frontot több helyen áttörték. Ennek a győzelemnek stratégiai fontossága még be nem látható. A Dunajec és a Biala mentén már hónapok óta álló harc folyik. Nyilvánvaló, hogy a kárpáti csata folyamán az oroszok nagyobb erőket elvontak a nyugat-galiciai frontról, amely így meggyengült. Amíg azután minden figyelem a Kárpátok és a Nyementől északra eső frontra irányult, azaiatt a szövetséges csapatok előkészítették a nyugat-galiciai offenzívát. A meggyengült orosz front itt nem tudott ellenállni a vehemens támadásnak. A több ponton történt áttörés tarthatatlanná tette az oroszok állásait. Az oroszok igen nagy veszteséget szenvedtek. Az áttörés szélessége nyolcvan kilométerre becsülhető. A frontnak ezt a folytonossági hiányát nem lehet többé betölteni. Még nem tudható, hogy oroszok meg bírnak-e állni hátsó állásaikban, vagy pedig kénytelenek lesznek Przemysliát átengedve, a San mögé vonulni. Annyi bizonyos, hogy lengyelországi és kárpáti összeköttetésük megszakadt, ami a Dukla-szorosnál levő orosz hadsereg visszavonulását eredményezheti.

Előnyomulásunk a Kárpátokból

Dukla fele.

Eperjes. Sáros megye határszélén álló csapataink nyomon követik a visszavonuló oroszokat, akik már egészen kivonultak Sáros megye területéről és jelenleg galiciai földön igyekeznek az érintkezést a Nyugat-Galicziából visszavonuló orosz seregrészekkel fenntartani. Sáros megyei csapataink az Alsópágonyból a Cserniban át Zmigrodba vezető országúton, valamint a duklai szoroson át Dukla

felé vezető országúton és ettől keletre üldözik az ellenséget, amely ugylát-szik, Duklától keletre tér ki a nyugatról és délről egyszerre és egyforma erővel érvényesülő nyomás elől.

Oroszok kiszorítása Magyarországból.

Eperjes. Nyugat-galiciai sikereink hatásaként a duklai szorosban nagy élenység mutatkozik. Erős ágyuharc után csapataink Rozan—Radoma—Fias vonalon nagy offenzívába léptek és az oroszokat erősen visszanyomták. A menekülő ellenséget győztesen üldözik Felsőrakocz, Feisóvízköz, Kishely irányában. Csapataink elérték Molnarvágást, Gyertyánpaták-Sostüred vonalat. A visszavonuló oroszok a falvakat felgyújtják maguk mögött. A sárosi fronton sikereink halmozódnak. A helyzet képe napról-napra változik. Koniec-na-Alsópágony vonalon az oroszok az ország határán állnak, Kurima—Radoma—Fias vonalat csapataink már tülhadták, Varadka—Alsófenyes—Vizköz vonalat elfoglalták. Az oroszok menekülésszerűen vonulnak vissza, előnyomulásunk hihetetlenül gyors. A tetszabadult vidékeken leírhatatlan az öröm.

Boroevics üldözi az ellenséget.

Budapest. A sajtóhadiszállásról jelentik: Az ellenség kárpáti frontja hatvan kilométer hosszúságban, a Kárpátok északi hajlásánál levő Koniecna-nyeragtól az Erdős-Kárpátok közepén fekvő Viraváig felgöngyöldött. Az oroszok az ebbe az arcvonalba eső Zborótól, Stropkótól és Bányavölgytől északra eső területről tegnap reggel óta teljes visszavonulásban vannak.

Boroevics hadserege folytonosan sarkában van a menekülő ellenségnek. Ágyúink mindent elárasztó tűzében szinte a szuronyaink hegyén futó ellenség hallatlanul súlyos veszteségeket szenvedett. Boroevics csapatai mihamarabb meg fogják jelenni a duklai szorosban, a zmigrod-i átjáróban és ezzel egyrészt az orosz front hátsóba kerülnek, másfelől a zmigrod—lupkowi vonalon csatlakozhatnak nyugatgaliciai főerőnkhez, amely teljes előnyomulásban van. Boroevics tábornok hadserege eszerint most jobbra kanyarodik, ami az ellenséget arra készítette, hogy északkeleti irányban visszavonulást kezdjen. Ez az elkanyarodás haderőnk frontjának megrövidülését vonja maga után, a rövidebb front pedig olyan erőföltséget teremt, amelyet a harcér egyéb frontjain megfelelően fel lehet használni.

A döntés a Kárpátokban lesz.

Bécs. A „Rundschau“ jelenti: Feltűnést kelt a „Novoje Wremja“ egy cikke, amely a következőket írja: A közeljövő eseményeinek, melyek óriási fontosságúak lesznek, a Kárpátok és a Krakó körüli tér lesz a színtere, nem pedig a Njemen és a Viszloka melletti terület. E két folyó között 850 verstnyi fronton 15 német hadtest, körülbelül 600000 ember van koncentráva, a Csernovic és Dunajec közötti területen pedig 400 verst hosszú fronton 82 had-

est, köztük 8 német, összesen 1,500000 ember, amely számba azonban a lovasság és a népfelkelők nincsenek beleszámítva. A szövetségeseknek a Kárpátokban koncentrált hadereje két millió. Ez a szám a rendelkezésre álló erősitésekkel félmillióval gyarapítható.

A Borino nevezetű cikliró végül kijelenti, hogy csak a Kárpátokban következhetik be a döntés ama hadműveletekben, melyeknek esomópontja Krakó.

Veszélyben az északi orosz sereg jobbszárnya.

Kopenhága. Pétervári lapok jelentik, hogy az orosz jobbszárny Suwalkinál veszélyes helyzetben van. A németek az oroszokat a Szupa folyó másik partjára vetették vissza. Az orosz ellentámadások hatástalanok.

A Hámori—Mladin-ügy a nagyváradi esküdtek előtt.

(Tanuvallomások a kürtösi életről. — Leselkedett Mladinné a képviselő után? — A tárgyalás negyedik napja.)

— Kiküldött munkatársunk távirati tudósítása. —

Nagyvárad, május 6.

A Hámori—Mladin-per fő tárgyalásának harmadik napja tanuvallomásokkal telt el. Kiemelkedő eseménye a mai tárgyalásnak nem volt, a legérdekesebb vallomás Világ Móré, aki már az aradi tárgyaláson is vallomást tett a vádlott javára.

Később döntenek Crisán dr. kihallgatásáról.

Az ülés megnyitása után az elnök kihirdeti, hogy Crisán György dr. aradi ügyvéd kihallgatása felett — akit tudvalevőleg a védő a felől kért kihallgatni, hogy mi volt a tartalma annak a csödmegszüntetendő kérvénynek, amelyet Hámori vonakodott aláírni — a tárgyaláson felmerülő szükséghez képest csak később dönt a bíróság.

A kürtösi jegyző.

Zachariás Árpád kürtösi községi jegyző kihallgatására került ezután a sor.

Nem látta a történeteket, csak annyit tud, hogy Hámori egyszerre bonyított a szobájába ezzel a szóval: „Meglőtt az a nyomorult Mladin!” O telefonált Hámoriért, most már nem emlékszik, a puszta-ára, vagy a városi irodába. Nem valószínű, hogy Mladin a folyosón meghallotta volna a telefonbeszélgetést, miután az ő irodája a harmadik szoba s az ajtó is csukva volt.

A Szerény elleni akcióról nem tud semmit, akkor még nem volt Kürtőcön. Szerény nyel a nép nem volt megelégedve, mint ahogy általában nem szeretik a törvényeket szigorúan betartó embereket. A jegyzőválasztás idején őt Nagyiratoson felkereste egy Kripp Vilmos nevű barátja Mladinnal együtt és azok mondták neki, hogy lépjen fel Kürtőcön, a nagyságos ur bele fog egyezni. Vukuleszku volt az ellenjelöltje, akit a vármegye portált. Mladin a választások előtt bemutatta őt sorban a képviselőtestületi tagoknak. Tudtával Mladin nem etetett-itatott a választás előtt. A választás után volt egy bankett, de nem Mladinéknál, mert Mladinéknak akkor még nem is volt korcsmájuk. A bankett költségeit saját maga viselte. Hámorit megválasztása előtt nem is ismerte. Egyszer Mladinnal kiment az ő pusztájára, de a képviselő nem volt ép otthon. Hogy Mladin két küldöttséget vezetett Aradra, azt csak utólag tudta meg. A küldöttségnek jó részt telkes gazdák voltak a tagjai s nem hiszi, hogy pénzbe került volna. De amennyiben a szellemek kaptak is pénzt, ő nem tudja kitől. Azt tudja, hogy a Herczeg választásokkor Mladin kórtáskodott Hámori megbízásából. Mladin nem tett akkoriban említést arról, hogy kiadásait nem kapta volna vissza, sőt a választás után neki is azt mondta: „Még egy ilyen választás és akkor szárazon leszünk.”

Mladinékhöz gyakran összejöttek, hetenkint kétzer is, amikor térszene volt. Az intelligencia jött össze ilyenkor a vendéglőbe s bizony nem igen fizettek, amit ő, tanu restelt is. Mladinné senkitől sem kérte a csehét.

Mladinéknél különben is nyílt házat vezettek. Hámori csak néha-néha volt ott az összejöveteleken. Néha három-négy hónapig sem, más-kor egy héten kétszer is. Mladinéknél neki nem panaszkodtak soha arról, hogy Hámori nem fizette még nekik kiadásait, csak talán a múlt évben panaszkodta Mladinné, hogy nem kapta meg a províziót a tégláégető vétele után. Az önszegélyző elleni akcióról tud, de hogy erre ki adott felhatalmazást Mladinnak, azt nem. Az iskolaszéki választásánál és az önszegélyző egy-let elleni ügynél merülhetett fel költség, amit onnan is tud, hogy az önszegélyző közgyűlésére Mladin vezetésével részegen mentek el hivi. Amikor Mladinéknél érdeklődésben közbenjárt a tehermentesítés ügyében Hámorinál, a képviselő ezt a választ adta: „Az egész vételárat letagadják s ami marad, meg azt is zsebre akarják dugni.”

A kártyázásokról azt mondja, hogy az asszony kiesiben játszott. Száz koronas kasszák voltak, de ezekben Mladinné nem vett részt. Mióta a házukból kimentek, Reusz Sándor aradi sörgyáros vett nekik a szomszédban egy házat, ott most korcsmájuk van.

Mladinné revolvere.

Arra nézve, hogy Mladinéknak voltak-e merényletterveik, a jegyző elmondja, hogy egyszer Aradon volt a Fehér Kereszt kávéházban Hámorival és akkor figyelmeztette a képviselőt, hogy vigyázzon, mert tudta, hogy Mladinné kerülgeti és merénylőre készül. Az asszonynak akkor tényleg a ridikúlijében volt a revolvere és később azt mondta neki: „Szerencse, hogy jegyző bácsi ott volt, különben lelőttem volna.” Mladinné sokszor mondta, hogy addig nem nyugszik míg a kikebelezést ki nem erőszakolja, ha kell, revolverrel is.

— A fogyasztási szövetkezet vezetéséit Hámori fedezte. A szövetkezetnél az utóbbi két évben nincs se közgyűlés, se mérleg. Az árverésen Mladinéknél házat Hámori rendes áron vette meg, nem olcsón.

A tanu ezután szembesítik Mladinnal, aki előtt szintén fentartja vallomását, majd az ügyész és Hámori intéznek hozzá kérdéseket.

Ügyész: Mladinnával találkozott a merénylet előtt?

— Az asszony egy órával a merénylet előtt fentjárt nálam a községházán.

Hámori: A takarékpénztárnál egyszerre került tárgyalásra a három ház eladása és a törlési engedély.

— Nem, egymásután; közben hónapok teltek el.

Az elnök ezután szünetet rendel el.

Szünet után folytatják a tanukihallgatásokat.

Marsieu Zoltán kürtösi segédjegyző ténytanu, elmondja, hogy a vádlott a merényletkor egykedvű volt, negyed óráig sétált fel és alá. Tanu nyújtotta az első segélyt Hámorinak, ő küldött rendőröket Mladinért.

Elnök: Kikkel kártyázott Mladinné?

— A jegyzővel, Világgal, a gyógyszerészszel.

„Megyek a tatához a pénzért.”

A következő tanu Borlodán János löke-reszkedő. Hallotta, amint Mladinné ridikúlijében egyszer valami nehéz tárgy sörgött, lehetett revolver is. Figyelmeztette azután Hámorit erre, a képviselő így válaszolt:

— Már levélben is megfenyegettek, nem félek.

Régebben egyszer találkozott Mladinnal és mikor megkérdezte, hová megy, Mladin így válaszolt:

— Megyek a tatához pénzért. (A „tata” alatt Hámorit értette Mladin.)

Védő: Nem adósa Hámorinak?

— Nem.

Ezreket költöttek kortescélokra Mladinéknél.

A védelem koronatanuját, Világ Mór kürtösi kereskedőt hallgatta ki ezután a bíróság. A tanu érdekes vallomásában ezeket mondotta:

— Mladinné elmondotta nekem, hogy Hámori nagyságos ur megnagyta: bármennyibe is kerül, el kell mozdítani Szerényt. Adatokat kell gyűjteni s ő majd gyűjt is. Jöttek is aztán a parasztek adatokkal. Mladin etette-itatta a népet, deputációt is vezetett. Az egész dolog belekerülhetett vagy kétezer forintba, pontosan nem tudom. Mladinné elmondta nekem, hogy ezt Hámorinak kell fizetni, de később panaszkodott, hogy nem kapja meg az összeget. Hámori bizta meg Mladinékat, hogy Zachariás érdeklődésben deputációt szervezzen. Egy alkalommal a nagyságos ur Mladinéknél volt. Elküldött utánam, mert én is népszerű voltam és azt mondta, hogy a nép óhajtja, hogy Zachariás legyen a jegyző, ő is akarja, csak hogy a főbíró nem őt akarja kandidálni és ezért deputációt kellene hozzá vezetni. Nem tudom, hogy Mladinné felszámította-e a költségeit, de mindjárt a jegyzőválasztás után mondta nekem, hogy a nagyságos ur nem akar annyit fizetni, amennyit a számlája kitesz. Az iskolaszéki választás is pár száz koronába kerülhetett Mladinéknak.

A szövetkezet ügyéről nem tudok. A képviselőválasztások közül az első Herczeg választásánál Mladin elköltött huszezer koronát. A második választásánál csak a szavazók etetése került pénzbe. Hámoritól Mladin annyi pénzt kaphatott, amennyit akart, csak kitöltetlen váltót kellett adni érte. Hámori és Mladin mindig bizalmasan tárgyaltak együtt. Mladinné többször panaszkodott előttem, hogy a költségeket nem kapja meg, Hámori mindig biztatta őket, hogy a végén leszámolnak. Az iskolaszéki választásánál Hámori parasztekot választatott be, akik iskolába soha nem jártak. A deputációknál Mladinnak kellett a költségeket előlegezni, ezek háromezer koronájába kerültek. A képviselőtestületi választásokba is beavatkozott Hámori, kinek minden akcióját Mladinéknél vitték keresztül.

Az elnök ezután a tárgyalás folytatását holnapra halasztotta.

A kihallgatott tanukat Világ, Borlodán és Zachariás kivételével az elnök elbocsájtotta. A holnapi tárgyaláson Világ folytatja vallomását és szükség lehet még a két másik tanura is.

(Zádor Jenő)

Meghiusultnak tekinthető a Dardanellák ostroma.

(Harmincezer embert veszített az entente Gallipoliban. — Kudarccal végződött a haditerv.)

— Hivatalos távirati tudósítás. —

Konstantinápoly, május 6.

Nem Konstantinápolyba akartak jutni az entente csapatai.

Konstantinápoly. Itteni különböző katonai körök egyhangú véleménye szerint az entente jelenlegi váltakozása a Dardanellák ellen immár végleg meghiusultnak tekinthető, mert a partraszállott csapatoknak csak kis része és pedig köröskörül felállított hadihajók védelme alatt két jelentéktelen ponton, Ariburnunál és Szedil-Barnál tudja tartani magát, ahonnan azonban nemcsak hogy nem tud előretörni, hanem remélhetőleg könnyen és gyorsan ki lesz űzhető. Ez alkalommal megállapítják azt is, hogy az entente célja nem az volt, ahogy bizonyos európai körökben hiszik és amint az entente sajtója hirdeti, hogy Konstantinápolyba masírozzanak. Hatvanezer embert gyűjtöttek össze, amellyel ezt a feladatot nem lehet teljesíteni. Céljuk sokkal inkább az volt, hogy Gallipoli térszöglet déli részén meglepjék a török haderőket, hátbatámadják a tengerszoros erődjait Kildul-Bar és Maditosz közt és ilyen módon az ázsiai erődket vehessék tűz alá, eltávolítsák az aknákat és megnyissák flottájuk átvonulására a Dardanellákat, hogy ez megjelethessék Konstantinápoly előtt.

A török seregek ébersége meghiúsította ezt a tervet azáltal, hogy vitez defenzívájával feltartóztatta az angol előretörést és miután erősítéseket kaptak, április 27-ikén átment az offenzívára és nemcsak a partraszállott seregeket, hanem a huszonhetediken éjjel kihajózott haderőket visszavetette a tengerpartra.

Azt hiszik, hogy az angol-francia haderő vesztesége halottakban, sebesültekben és foglyokban állományuknak a fele, tehát körülbelül harmincezer ember. A keletázsiai parton Kum-Kalonál partra szállott erő két francia ezred volt, amelyeket értékteleneknek mondtak, mert könnyűszerrel vissza lehetett őket venni a tengerbe. Ezek később Szedil-Parnál szállottak partra és itt is hasonlóképen jártak.

Nincs változás a Dardanelláknál.

Konstantinápoly. A Milli távirati ügynökség a főhadiszállásról közli: A Dardanella fronton nem változott az ellenségek helyzete. A többi harctéren nem fordult elő jelentős esemény.

A törökök elsüllyesztették három angol gőzöst.

London. A Courant jelenti angol forrásból, hogy a törökök az Assi Outh, Billiter és City of Chion angol gőzösöket a szmirnai kikötőben elsüllyesztették. (M. T. I.)

A Dardanellák bombázása.

Athén. A szövetséges flotta három hajója és több kisebb egysége a nagari kikötő török erőit bombázta nagy távolságból. Miután a

nagari kikötőből az utóbbi napokban a török flotta több ízben kifutott és veszélyeztette a partraszállított csapatokat, az angolok most így akarják megakadályozni csapataik hátbatámadását. (Pol. Hir.)

Szemtanu az ostromról.

Konstantinápoly, május 6. Az Osmanischer Lloyd haditudósítója jelenti a gallipoli főhadiszállásról:

Május 2. — Hajnali két órakor az Agamemnon kísérletet tett, hogy Bulairt bombázza. Alig tett egy pár lövést, négy voltrefferünk találta. Az angol hajóóriás tovább tüzelt, de egy óra múltán, mikor újra megsérült, kénytelen volt visszavonulni.

Egy repülőknak sikerült az ellenség által megzárt parton, erős tüzelés közben végigrepülnie, s a partnál horgonyozó legnagyobb angol szállítóhajót felgyújtani.

Tabori esendőreink és angol tengerész-katonák között összeütközés történt, egy a parthoz közvetlen közellevő, lakatlan, de sok édesvízzel rendelkező sziget birtokáért. Az összes angol tengerészek és tisztjuk áldozataul estek a harcok. Nekünk csak egy emberünk sebesült: eltörte a lábát.

Ateni jelentés szerint, az entente a legutóbbi napokban legalább huszezer embert veszített a Dardanelláknál.

Egy fogoly főhadnagy vallomásából tűnik ki, hogy Asir táboraok, nemegyes emogjak, öngyilkosságot követett el.

Repülőink megállapították, hogy az angol szállítóhajók, a repülőgépeinktől való félelmükben, eltávoztak a parttól és a nyílt vízen, egymástól szabályos távolságban horgonyoznak.

Ariburuban, az ellenség ma reggel megkísérelte a front kiszélesítését, azonban ez nem sikerült. Veszteségeik ennél az akciónál igen jelentékenyek voltak. (N. T. H.)

Az ellenség vesztesége tízezer halott.

Konstantinápoly. Egy ideérkező szemtanu, aki részvett a dardanellai harcokban, a következőket írja az „Ikuam”-ban: Az ellenséges flotta április 25-én reggel 4 órakor rettentő tüzelet kezdett Kaba-Tepe környékére. Egy órával később sikerült az ellenségnek a hadihajók ágyúinak fedezete mellett csapatokat partraszállítani. Mielőtt még a partraszállást befejezték volna, a török csapatok megkezdtek a támadást. A küzdelem igen elkeseredett volt. Az ellenség keményen védekezett a támadást.

A kabatepei csata még javában folyt, amikor az ellenségnek sikerült Sed-ül-Barnál, Sighinderenél és Kum-Kalonél is partraszállni. Azonban e helyeken is nagy ellenállásra talált és az ellenséges csapatok nem bírtak előretörni. A törökök vitézsége leirhatatlan volt ezekben a harcokban. Egy másfél zászlóaljnyi ellenséges sereget a tengerbe szorítottak.

Amíg a szárazföldi csata tartott, a hadihajók minden oldalról ontották a gránátokat. A harc egész nap nagy hevességgel folyt, sőt este is, míg végre éjfélkor a török csapatoknak sikerült az ellenséges erőket elfúzni állásaikból, jó részüket a tengerbe kergették.

Április 26-án a hadihajók újra heves bombázást kezdtek. A szárazföldi harcok is ki-

ujultak és egész nap és éjszaka tartottak. Április 21-ike végre teljes győzelmet hozott a török fegyverekre. Délelőtti szuronyrohamra mentek a török csapatok, amire az ellenség Sighinderenél manekülésre kényszerült és bárkákra szállt. A Laba-Tepénél álló ellenséget körülzártuk. Kisebb-nagyobb csapatok megadták magukat.

Április 28-án a hajóágyuk tüzelése mellett Kaba-Tepénél új csapatok szálltak partra s a harc ismét megkezdődött. A szemtanu szerint a háromnapos harcokban az ellenség halottakban tízezer embert veszített.

Orosz csapatszállítások.

Bukarest. A fekete-tengeri Rani kikötőbe érkezett hajósok orosz csapatokkal találkoztak, melyek a midli parthoz vannak rendelve. A hajók egy része Szabasziopóiból indult, ahol a cár szemlét tartott főosztók és a kievi metroponta megáldotta a csapatokat.

VÁROS ÉS MEGYE

Kölcönt kell reivenni

előlegek nyújtására?

(Vannay Gyula tanácsnok nyilatkozata.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, május 6.

Nincs vita arról, hogy a városi tisztviselők olyan helyzetben vannak-e, hogy vegye a törvényhatóságnak kell érdekeikkel foglalkozni és a háboru kitörése óta bezártak előleg-utalványozást a családok tisztviselők részére újból el kell rendelnie. Mindenki egyetért abban, hogy ma a városi tisztviselő máshoz, mint kenyereit adó gazdájához, a törvényhatósághoz nem fordulhat. A kérdés oly egyszerű, hogy a legtermészetesebb szempontok figyelembe vételével, tekintve a drágaságot és a tisztviselői fizetések arányát, mást nem is lehet mondani, minthogy az előlegek zsupját meg kell nyitni.

Kérdést intéztünk Vannay Gyula tanácsnokhoz, vajon ő, aki a város ügyeit pénzügyi szempontból szorító legelső sorban megitélni, mit szól a törvényhatósági bizottsági tagok akciójához.

— Már régóta figyelemmel kísérem a városi tisztviselők küzdelmét a drágasággal és magam is régóta foglalkozom azzal a tervvel, hogy a tisztviselői kar helyzetén momentán segíteni kellene. Számításokat eszközöltem több irányban. Az előleg újból leendő folyósítását a magam részéről nem tartom megoldásnak, mert az csak rosszabbítja a helyzetet a háboru után. Az valószínű, hogy a békekötéssel a mai árak nem szállnak le hirtelen és mit csinál majd a városi tisztviselő, ha akkor vonja le a pénztár az előlegét. Aztán meg tévedés azt hinni, hogy a penztárban garmadával áll a pénz. Ha a közgyűlés az előlegek utalványozására utasítja a tanácsot, akkor ezt csak úgy hajthatjuk végre, ha kölcönt veszünk fel, amelynek kamatait vagy a város közönsége viseli, vagy pedig azt határozza el a közgyűlés, hogy nem ad kamatmentes előlegot, hanem a tisztviselőkre rója a kamatterhet. Az természetes, hogy csak családok, más tisztviselők részére szabadna most előlegot adni. Azonban legmegfelelőbb segítői módnak tartom a drágasági pótlékot, ami szintén tetemes megterheléssel jár, de a tisztviselő annyiban jut előnyösebb helyzetbe általa, hogy nem kell visszafizetnie és nem csökkenők akkor a fizetése, amikor arra legnagyobb szükségese lesz. Annyit bizonyos, hogy a mai helyzet olyan, hogy azon valami módon segíteni kell és többé nem zárkozhatunk el ridegen a tények hangos beszéde elől.

Bobrinszky gróf berendezi Galiciát.

(A „kormányzó” programja. — „Egyenlő elbánás.” — Ortodox hittérítés.)

Távirati tudósítás.

Bukarest, május 6.

Szófiából jelentik: Pétervári híradás szerint a Ruszkije Vjedomoszti rendkívül érdekes intervjút közöl, a melyet Bobrinszky gróf, Galicia kormányzója mondott el az oroszok galiciai uralmáról és arról, hogy az oroszok milyen intézkedéseket szándékoznak a jövőben Galiciában megvalósítani.

— Az én főadatam — kezdte a gróf — főként az, hogy Galiciában levő orosz katonaságot, illetően annak berendezkedését kellemtelenségektől megóvjam és a nyugalmat és rendet föntartsam. Mi teljesen megtartjuk az osztrák közigazgatás szabályzatát, a mely teljesen érvényben maradt, anélkül, hogy nekünk káros lett volna. Az orosz uralomnak nem szabad Galicia érdekeit és benső viszonyait megbolygatnia. Mondhatnám, hogy mindent úgy hagytunk meg, a mint az régebben volt a természetesen csak azokat a dolgokat változtattuk meg, a melyek nekünk károsak voltak.

Bobrinszky ezután a galiciai vallási viszonyokról nyilatkozott és azt hangoztatta, hogy az orosz hatóságok ügyelnek arra, hogy a lakossággal ne erzeztessék a vallási különbségeket.

— A mi a zsidókat illeti, — szölt Bobrinszky — ezek ellen semmi kitogásunk nincsen, a zsidók mindenképen tisztességesen viselik magukat velünk szemben. Ezek a zsidók teljesen egyenlő elbánásban részesülnek az oroszországi zsidókkal (!) Megvallom, hogy bizonyos okok miatt nehéz az osztrák zsidóknak, hogy most egyszerre teljes bizalommal legyenek hozzánk, de ismétlem, azért meg vagyunk vele elégedve.

Ha valamely egyházkerület hívei az ortodox vallásra akarnak (!) áttérni, akkor a hívek között titkos szavazást rendelünk el. Ha a szavazatok kétharmad része át akar térni az ortodox hitre, akkor oda ortodox papot küldünk, a nélkül azonban, a nem ortodox papot mellőznök. Ez a pap azután együttmarad az ortodox pappal. Galiciában most számos olyan hitközség van, a honnan a pap elment az osztrák- és magyar csapatokkal együtt. Kijelenthetem azt is, hogy véleményem szerint a nem ortodox egyháznak nem lesz jövője Galiciában, mert az ortodoxia terjedni fog.

A mi a közoktatást illeti, az orosz hatóságok álláspontja ez: Az elemi iskolában az oktatás nyelve az orosz lesz. Kivétel csak azokban a városokban lesz, a hol a lakosság nagy része lengyel. Itt igyekezni fogunk, hogy minél több lengyel magániskola létesüljön, a hol a lengyel tanulóknak alkalmuk lesz anyanyelvükön is tanulni. Ez főként nyugati Galiciára vonatkozik. Természetesen ezekben az iskolákban is kötelező lesz az orosz nyelv tanítása.

A mi a középiskolákat illeti, erre vonatkozóan még nem határoztunk. A főiskolákat a háború befejezéséig nem nyitjuk meg. Minden valószínűség szerint a lemberg-i főiskolát Varsóba, a varsói pedig Lembergbe helyezük át.

A mezőgazdasági kérdésekben a háború végéig nem léptetünk életbe változást, de a háború után ezen a téren is nagyszabású programot akarunk megvalósítani. Mindenesetre szükségünk lesz sok állatra és még több emberi munkaerőre.

Ezek a pánszláv gróf gyönyörű tervel. Nagy kár azonban, hogy amikor Bobrinszky gróf terveket kovácsolt, nem is álmodott a gorlicei diadalunkról. Pedig hát könnyen megeshet, hogy győzelmes csapataink elől Bobrinszky-

nak tervestől együtt Oroszországba kell visszaköltöznie és szegény Galicia mihez sem jut az orosz megváltó és felszabadító „reformok” áldásából.

H I R E K. — LEGÜJABB.

(Távirata, cenzurázva.)

Erkezett reggel 3 órakor.

Budapest. A főrendiház mai határozatából Jósika Samu báró elnök a főrendek nevében üdvözlő táviratot küldött Frigyes főhercegnek: Reméli, hogy a gondviselés támogató kegyelmével kíséri legnemesebb eszményekért folytatott küzdelmünket és a sok kiontott, hősi vér nyomán szebb, boldogabb jövő áldásait fogja az emberiség számára fakasztani.

Budapest. Tisza Lajos gróf állapota hétfőig folyton javult. Hétfőn délután magas hőemelkedés mutatkozott, aminek az oka tályog volt, amelyet kedden megnyitottak. Szerdán a hőmérséklet 40,2 fokra emelkedett. Ma 37,8 fokra szállott alá. A táplálkozás jó.

Budapest. A sajtóhadiszállás a hadseregpáncsnokságtól a következő tájékoztató közleményt kapta: **Publioistikában bizonyos sikereket gyakran egyes személyekhez fűznek. A legutóbbi galiciai események alkalmával is a háborús tervek kidolgozásában többen vesznek részt. Nyugat-galiciai hadműveleteket már márciusban terveztek, de az akkori haderők gyöngének mutatkoztak a Gorlicénél makkacsul védelmezett ellenséges frontot áttörni. Falkenhein tábornok, német vezérkari főnök ajánlatára erős német haderőket vontak össze a támadáshoz és sikerült Mackensen tábornok, József Ferdinánd főherceg és Boroevics tábornok hadseregeinek fényes siker kivívni.**

Berlin. Lemberg város rendőrkapitánya 239 személyt 1—3 hónapi börtönre ítét, mert nem akartak résztvenni a cártogadási ünnepélyen.

Pétervár. A hadsereg főparancsnokság elrendelte az orosz határvédő seregek a rigai—vilnai vovalról való visszavételét. Riga—Dunabürc—Vilnávai a posta magánszemélyek részére megszűnt.

Hága. Dünkirchen bombázása naponta megismétlődik. Eddig 400 személyt temettek el.

A második magyar hadikölcsön.

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Budapest, május 6.

A sajtóban közzétett hivatalos értesítés révén ma már mindenfelé eljutott a második magyar hadikölcsön küszöbön álló kibocsátásának híre és széles rétegekben éppoly általános érdeklődést keltett, mint az ősszel aláírásra bocsátott első hadikölcsön.

Gazdasági és pénzügyi életünk kiválóságai egyértelműleg alkalmasnak jelezték a jelenlegi időpontot arra, hogy a második hadikölcsön a biztos siker reményével kerüljön kibocsátásra. Es valóban úgy közzgazdasági, mint pénzügyi helyzetünk a hosszan elhúzódó háború ellenére is oly foku teherbírásról tett bizonyosságot és épp a jelen időpontban oly kedvező jeleiségeket mutat fel, hogy a nemzet pénzügyi erőfeszítésének második próbatétele előreláthatólag semmiben sem marad mögötte az első hadikölcsön fényes eredményének. A pénzügyi

nagy pénzösség mutatkozik, amelynek világos jele a hivatalos bankkamatlábának 5 százalékra történt leszállítása és a magánkamatlábának békés időkre emlékeztető alacsony volta.

A kedvezően alakuló harctéri helyzet egyre jobban előcsalogatja azokat a tőkeerőket, amelyek a háborúokozta első riadalomban a gazdasági élet vérkeringéséből kivonattak és elrejtözve eddig gyümölcsözetlenül heverték. A jelentkező nagy tőkekinálattal szemben a hadiállapot által lényegesen korlátozott gazdasági életünk természetesen nem tanúsíthat megfelelő felvevő képességet és így az adott körülmények között közönségünk bizonyára sietni fog megragadni a második hadikölcsön kibocsátásával megnyíló alkalmat arra, hogy heverő és elhelyezést nehezen találó tőkének biztos és jövedelmező gyümölcsözötést biztosítson, szolgálván ezzel azt a nagyfotosságú nemzeti érdeket is, amely győzelmes hadseregünk hadi-szükségleteinek fedezésére szükséges anyagi eszközök minél bőségesebb előteremtéséhez törekedik.

Garibaldi ünnep az olasz király nélkül.

D'Annunzio beszéde. — Viktor Emánuel távirata.)

Távirati tudósítás.

Roma—Genua.

Genua. Quartóban ma avatták fel ünnepélyesen az „Ezrek csapatának” emléksobrát a kamara képviselőinek, Roma, Turin és Firenze városok küldöttségeinek és hatalmas embertömegnek jelenlétében. A szobor talapzatánál Genua polgtrmestere és D'Annunzio mondott beszédet, a mit óriási lelkesedéssel fogadtak.

D'Annunzio utja a határtól Genuáig valószínű diadalmenet volt. Öt évi távollét után most lépett először olasz földre a népszerű költő. Mikor a vonat a Mont Cenis-alaguton keresztül Bardonechia-ba érkezett, tiszti küldöttség várta. Turinig valamennyi állomáson nagy néptömeg ünnepelte. Turinban a tömeg behatolt a pályaudvarra és követelte, hogy D'Annunzio beszédet mondjon, de a költő a megindulástól nem tudott beszélni.

A nők virágokkal árasztották el. Különösen díszes volt a fogadtatás Genuában, ahol a „marsalai ezrekből” még életben lévő ötven Garibaldista is megjelent. Genuából felkészített hajó ment D'Annunzio Quartóba. Az emlékmű Baroni műve. Egy esonka piramison 250 méter magasban a híres sziklák fölött emelkedik a magasba a hősök csoportja, élükön Garibaldival. Fölöttük lebeg egy női alak. D'Annunzio itt mondotta el beszédjét, amely az „uj Garibaldiak” harci riadója akar lenni. A mai nap — úgymond — az uj Garibaldiak felvonulásának dátuma lesz.

Róma. A Giornale d'Italia szerint a római kamara elnöke a quartói ünnepen csak mint régi garibaldista vesz részt. A Dante Alighieri egyesület elnöke üdvözölte a királyi hercegeket. A király parancsára a diákok kategóriájába vezetik őket, az egyleti tagok közé.

Róma. A király a quartói ünnepre a következő táviratot küldte:

— Noha állami ügyek, amely kívánságomat élénk sajnálkozássá változtatják át, visszatartanak attól, hogy a mai ünnepen részt vegyek, mégis gondolataim nem képesek Quartótól távolmaradni, a liguri tenger eseményekben gazdag partjától, amelyen a haza első prófétája látta meg a napvilágot és amely tenger sziklás partjaitól az ezrek vezére feledhetetlen bátorsággal és halhatatlan harci szerencsével indult el dicsőséges útjára. Megindultsággal teljes üdvözlétemet küldöm és bensőséggel teljes érzelmeimnek adok kifejezést, amelyek nagy örömet is eltöltöttek és a maj-

tunkra való egyértelmű emlékezésnek szentelt ebben az órában Olaszország dicsőséges jövőjére gondolok.

— Berlin ünnepli a visszatért császárt. Berlinből jelentik: Vilmos császár a főhadiszállásról visszatért a fővárosba. Berlin lakossága leirhatatlan lelkesedéssel és örömujjongással fogadta a császárt.

— Előléptetések az aradi postán. A hivatalos lap mai száma közli, hogy a kereskedelmi miniszter Fritz Bélát posta főtitkárrá, Kapitány Erzsébetet I. osztályú postai és távirati kezelőnévé nevezte ki.

— Pekingbe szökött az orosz fogságból. Kolozsvárról jelentik: Nemrégiben ifj. Betegh Péter dr. kolozsvári tartalékos honvédhadnagy Pekingből táviratot küldött Berlinben élő menyasszonyának. Az érdekes távirat Kolozsvárra is elkerült, a család azonban a legnagyobb kétségek között volt Betegh Péter sorsa felől. Most azonban Betegh Péter kolozsvári családjához írott levelében elmondja regényes szökésének történetét, amely szinte példátlan a háború krónikájában. Betegh tudvalevőleg nyomban a mozgósítás után elvonult az északi partérré. Sebesülten került vissza a városba másodszor is elment északra, nagy csapatokban vett részt a végül újból megsebesült orosz fogságba jutott. Fogságából értesítette és megnyugtatta családját a azóta egy ideig nem adott életjelet magáról. Aztán jött meg a nevezetes pekingi távirat, amelyet követett a most megérkezett levél. Betegh március 4-én írt levelében elmondja, hogy egy nagyobb oroszországi város állomásán vonatra ültették, hogy egy másik fogolytáborba szállítsák. Alig ért ki a vonat a pályaudvarról, kiugrott a robogó vonatból a olyan szerencsés volt, hogy semmi baja nem történt a vonaton sem vették észre a szökést. Ő aztán a város környékén kóborolt egy ideig, amíg az éjszaka a városba nem vitte. Egy jólelkű nővel akadt itt össze, aki megszánta, előbb a lakásán rejtgette, majd utlevelet szerzett neki a mint orosz állatváltó átcsémpesztte Pekingbe. A kínai fővárosban azonnal jelentkezett a magyar-osztrák nagykövetségen, ahol előbb ketekedve, majd növekedő bamarulatlan halgattatás végig kalandjait. Míg pedig igazolta magát, azonnal kitűntek számára 340 rubelt, mert jószívű partfogónője által hitelezett utazási költség ennyire rugott. Végül arról nyugtatja meg aggódo családját Betegh Péter, hogy Pekingben jó sora van, nagykövetségünk lakást, eleimet és 150 korona havi járandóságot biztosított neki. Arról, hogy haza tud-e jönni, nem is számít Betegh Péter dr. Egyelőre természetesen nem mozdulhat.

— Titokzatosan elpusztult orosz tengereszek. Bukarestből jelentik: Szentpétervárról titokzatos események híre érkezik. Különös hírek vannak forgalomban a Keleti-tengeri orosz flotta tisztikaráról és legénységéről, valamint arról a tényről, hogy számos katonatiszt és katonai hirtelen meg halt, anélkül, hogy a harcokban lettek volna. Megbízható hírek egy mászárásról beszélnék, egy érdekes és titokzatos esetről Kronstadt falai alatt. A nátoságok mélyseges titoktartásba burkolóznak. Moszkvából is ismételt összeütközések hírei érkeznek, amelyek az orosz nép és a kereskedők illetve a rendőrség között folytak le. Több üzletet szétromboltak. Ugy Moszkvában, mint Szentpéterváron növekvő nyugtalanság észlelhető.

— A városligeti hadikórház sebesült és beteg katonái részére több ízben tett szíves ajándékozásokért almuroltaknak a kórház vezetősége hálás köszönetét nyilvánítja: Lészai Sándorné, Fabián Lajosné, Salamon Augusztá, „Kossuth Asztaltársaság”, Bras tejesnők, Erzsébet-utcai leányiskola II. osztálya, Fabián Lászlóné, Fabián Margit, öz. Hauser Károlyné, Hady Gyuláné, Terényi Ira, Gellényi Róbertné Mókós Márton.

— Előléptetések az aradi tiszti karban. A hadsereg hivatalos közlönye ma megjelent számában a következő aradi tisztek előléptetését közli: *Alezredesekké nevezte ki a király: földvári Schmidt Károly őrnagyot a 3. huszárezredhez, Bréda Viktor gróf őrnagyot parancs-őrtiszttel a bánáti szakasparancsnokságnál.* A gróf a mozgósítás óta teljesít szolgálatot és igen sokszor nehéz körülmények között bizonyította be, hogy még most is az a szeidig katona, aki tényleges szolgálata idején volt. *Őrnaggyá lépett elő: Dürfeld József báró kapitány, kapitány-nyá Poppú Sándor főhadnagy, főhadnaggyá Thal Rezső hadnagy, hadnaggyá Popa Traján zászlós, valamennyien a 33. gyalogezredben. Tartalékos főhadnaggyokká nevezte ki a király: Langer József, Cassoni Hugó, Eisonstein Ernő, Lene Bertalan, Sándor Arlur, Kanitz Endre, Jenwein Sándor dr., Papatty Nándor, Radvány Miksa 33. ezredbeli, Szentert Ernő dr. és Kaunz Frigyes 28. vadászszázalójbeli tartalékos hadnagyokat.* A honvédságnál történt májusi előléptetések között *Obrincsák István gyulát 2. honvédgyalozredbeli alezredest, továbbá Hausser Henrik honvédalezredest, a gyulai 2. honvédgyalozred aradi zászlóaljának vitéz és kiváló parancsnokát ezredessé nevezte ki a király; Kóssa Béla honvédszázados, aki hosszabb ideig állomásozott Aradon, őrnagy lett.*

— Obrincsák ezredes a jelenleg kiképzés alatt álló népfelkelők parancsnoka, akit szigorúsága mellett jószívű embernek és kitűnő katonának ismertek meg Gyulán is, ahová nemrégiben helyezték át. Hausser Henrik előléptetése pedig nemcsak katonai körökben, hanem Arad társadalmi köreiből is őszinte örömmel találkozik. Az aradi honvédszászlóalj parancsnoka, aki mintaszerűvé képezte ki katonáit és elismerttette az aradi honvédek nevét, szimpatikus egyéniségével mindenhol becsület és tiszteletet nyert el.

— Békét követelnek a román szociálisták. Bukarestből jelentik: A román szociáldemokrata párt ezidén is megtartotta szokásos májusi ünnepélyét. Az első szónok Gu. Cristescu volt. A következőket mondotta:

— Május elseje a népek testvériesülésének a szimbóluma. A mai borzalmak mutatják, hogy erre a testvériesülésre milyen szükség van, hogy a maihoz hasonló embermészárlások a jövőben meg ne ismétlődhessenek.

I. Sion a következőket mondotta:

— A munkások mindig a békéért és a népek kölcsönös barátkozásáért küzdöttek és ezért fognak küzdeni a jövőben is.

A gyűlésen részvevő bolgár szociálista vezér, Manov kifejezte, hogy a bolgár nép nem akar náborut. Dr. Arbora kisasszony a békéért való küzdelemre buzdítja a szociálistákat. Rakovsky dr., a román szociálistapárt elnöke, pártja nevében kijelenti, hogy ezt a májusi ünnepélyt azért rendezték, hogy a román háború ellen tüntessenek. Indiványt fogadtak el, amely szerint az ország összes politikai pártjait fel fogják szólítani, hogy a béke érdekében akcióra lépjenek.

— Házasság. Limbeck Győző, a Limbeck János és Fia cég tulajdonosa, házasságot kötött Lasztovics Emmával. A házasságkötésnél tanúk voltak Martonosi Béla Acsev. főellenőr és Kalmár Árpád államvasuti tisztviselő.

— Fegyelmi tárgyalás után lovagias affér. Részletesen írtunk arról a fegyelmi tárgyalásról, amely a nagyváradi ítélőtábla előtt három körösbökényi járásbíró ellen folytatódott. A tárgyalásról szóló közléseinkre a vezető járásbíró Schwesler Ferenc hosszabb nyilatkozatot tett közzé. A nyilatkozat következménye újabb bonyodalom lett. Erre vonatkozólag Popper Elemér dr. és Kiurszky Iván, akiket Buday Zoltán járásbíró az ügy elintézésével megbízott május 1-én a következő levelet intézték Buday járásbíróhoz:

Kedves Barátunk! Értesítünk, hogy a mai napon megbízásod folytán megjelentünk Schwesler Ferenc úrnál, kitől felvilágosítást kértünk arra nézve, hogy Dán Sabin dr. urnak az „Aradi Közlöny” mai számában megjelent és személyedre vonatkozó közlemény közzétételére tényleg adott-e megbízást. Schwesler Ferenc úr kijelentette, hogy a cikket egész terjedelmében ő írta. Hangsúlyoztuk azt, hogy a közlemény azon részeivel, amelyek ez idő szerinti bírói eljárás tárgyát képezik, ez alkalommal foglalkozni nem kívánunk, azonban arra való tekintettel, hogy a közleményben foglaltak oly tényállások is, amelyek az ellenes folyamatban lévő fegyelmi eljárásban vád tárgyává nem tétettek és amelyekre magadra nézve telette sértőnek találunk, adjon nekünk alkalmat és módot, hogy sérelmeid miatt elégtételen részesülhess. Schwesler Ferenc úr az ez iránti kérelmünk teljesítését a leghatározottabban megtagadta. Ezek után ugyancsak megbízásod folytán megjelentünk Dán Sabin dr. urnal is és hozzá is hasonló kérelmet intéztünk, ő azonban Schwesler Ferenc úr válaszával mindenben egyező feleletet adott. Midőn ezeket szíves tudomásodra hozzuk az ügyet a magunk részéről befejezettnek tekintjük. Baráti üdvözlettel Popper Elemér dr., Kiurszky Iván.

— Sikasztásért letartóztatják a дума alelnökét. Stockholmból jelentik: A pétervári politikai köröket és az előkelő társadalmat tegnapelőtt óta egy újabb hatalmas botrány tartja izgalomban. A rendőrség letartóztatta Wladimir Serwetet, a дума alelnökét, de nem politikai vétség, hanem közönséges sikasztásért. A дума alelnöke, mint a vizsgálat megállapította, Chersonban, mint árva-gyám, száznyolcvanezer rubelt sikasztott el az árvaszék pénztárából.

— Az elfoglalt magaslat. A Kárpátokból való az alábbi apróság, mely beleilleszkedik a győzelmes napok eseményeibe. Vukovics orosz tábornok, miután a térképet alaposan áttanulmányozta, maga elé hívatta az adjutánt és így szólt hozzá:

— Látod itt ezt a magaslatot. Ez egy igen fontos hely. Még ma el kell foglalni.

— Parancsára tábornok ur.

— Ha megtörtént, jelentse nekem.

— Igenis.

Ezután az adjutáns eltávozott, azonban alig husz perc múlva jelentkezett a tábornoknál. Tisztelgett és várta, hogy a tábornok megszólítsa.

— No mi újság? Már itt vagy az eredményel?

— Tábornok urnak alásan jelentem a magaslat már elfoglaltatott.

— Na ez nagyon szép, ezt szeretem. És kik vannak a magaslaton?

— Alásan jelentem — a magyarok...

— Tudatlanságnak tudják be az orosz vereségeket. Koppenhágából jelentik: A Politiken jelenti, hogy Ignatiew, az orosz kultusz-miniszter, az általános iskolakötelezettségről újabb javaslatot dolgozott ki. Javaslatában kifejti, hogy a hadsereg tudatlanságának és analifabéták túlságos nagy számának tulajdonítja azt, hogy az orosz tegeverek nem dolgoztak olyan dicsőséggel, mint azt várták.

— Halálozás. Frits Lajos aradi nyugalmazott kir. járásbíró május hó 5-én, 65 éves korában, hosszas szenvedés után meghalt. Temetése május 7-én, d. u. 8 órakor lesz a Széchenyi-utca 11. számú gyászházban. Halálát özvegye, szül. Onkay Sarolta mint hitves és nagy rokonság gyászolja.

— A vak katonáknak. Megvakult Katonák Országos Bizottsága nevében Simontaitz Elemér ügyvezető alelnök a következő sorokat intézte az Aradi Közlönyhöz: A háboruban megvakult katonák segélyalapja javára adományozott 19 korona nagylelkű adományért az Országos Bizottság nevében hálás köszönetemet fejezem ki, az összeget az országos alapba bentaltam. — Kaufmann Gyuláné Déánán a füsttelen napon 15 korona 6 fillért gyűjtött a vak katonáknak és ezt az összeget az Aradi Közlönyhöz küldte be. Az összeget rendeltetési helyére juttatjuk.

— Marta Magyar Automobilgyár Részvénytársaság Arad, t. évi május 13-án, délelőtt 10 órakor nem mint lapunk mai számában nyomdáiba folytán hirdetve volt, IV-ik, hanem VI-ik (hatodik) évi rendes közgyűlését tartja, Arad sz. kir. város székházának tanácstermében.

— Osztrák és magyar hadi segélyzöbéltyegek százát egy koronájával veszi Kerpel László könyvkereskedése. Ugyan-e cég vásárol egész bélyeg-gyűjteményeket és könyvtárakat is. 411

— Jó szivarkahüvelyek Kerpelnél.

— Ritka bélyegek nagy választékban Kerpelnél.

SPORT.

+ Az ATE. vasárnapi sportünnepélye. Vasárnap délután fel 3 órakor az Óvár-téri sporttelepen az Aradi Torna Egyesület a Vörös Kereszt Egyesület javára sportünnepélyt rendez. Az országos atletikai viadal 10 számára 84 nevezést autak le. Ezek közül 6 budapesti egyesület képviselteti magát. Egy-egy versenyszámban érdekes küzdelmek lesznek. Különösen a futó-számok lesznek érdekesek. Az atletikai viadal után az Aradi Toldi Atletikai Klub tagjai fogják a sportkedvelő közönséget szép iskolabirkózásukkal szórakoztatni. Ezután a temesvári „Kínizsi” máv. sportgyűlését jó hírnevű csapata méri össze erejét az ATE. jóképességű csapatával. Az atletikai viadal birkózás és football mérkőzésre a rendezőség együttes jegyeket ad ki és az árakat a legalacsonyabban állította össze: Páholy 5 korona, számozott ülőhely 1 korona, ülőhely 60 fillér, marcaparti oldalon állóhely 40 fillér, deákjegy 20 fillér. A tagok — tekintve a jóteknony célt — 20 fillért fizetnek. Sebesült és beteg katonák az ünnepélyt díjmentesen láthatják végig.

KÖZGAZD.SÁG ÉS KÖZLEKEDÉS.

Kimutatás

Az Aradi polgári Takarékpénztár
részvénytársaság

zálogleveleiről

(az 1876. évi XXXVI. t.-c. 29. §-a értelmében.)

Az 1915. évi április hó 30-iki állomány szerint kltasz:

Az intézet forgalomban levő zálogleveleinek összege . . . K. 5,866.700.—

A záloglevelek biztosítására szolgáló kölcsönök összege K. 5,877.618.38

Az ingatlanok értéke, melyek alapján a kölcsönök engedélyeztettek K. 17,694.169.80

A záloglevelek külön biztosítására szolgál ezen felül a takarékpénztár tulajdonát képező külön záloglevél-biztosítási alap, mely a következő értékekben van elhelyezve:

557.500 K n 6.4%-os magyar koronajáradék a 76.— . . . K. 428.700.—

Kelt Aradon, 1915. évi május 6

Aradi Polgári Takarékpénztár Részvénytársaság

NEMZETI SZÍNHÁZ

Péntek, 1915. évi május 7-én:

Jászai Mari felléptével:

Stuart Mária.

Dráma 5 felvonásban.

Közdeto este 8 órakor.

Felolós eszervező:

Rudnyánszky Endre.

NYILTTER.*

Repszeg községben, közvetlenül a vasuti állomás mellett 300 kis hold, kukorica vetésre is alkalmas föld haszonbérbe adandó. Felvilágosítást ad: Dr. Czédly ügyvédi irodája.
Arad. 1648

Ügyes szerelőt,

aki benzin- és szivógázmotorok önálló szereléséhez és javításához ért, azonnali

belépésre keres

Sam. Wagner
gépgyár Nagyszében.

Román és német nyelvet beszélők előnyben részesülnek.

Andrássy-tér 8. számú

házban egy kisebb

üzlethelyiség

— különösen dohánytöszdének alkalmas — azonnalra

kiadó.

Bővebbet az „Aradi Közlöny” kiadó hivatalában József főherceg-ut 22.

* Az ezen rovat alatt közölttekért nem vállalunk felelősséget.

Költözők figyelmébe!

Villamos világítási berendezéseket csillárokkal együtt, kedvező feltételek mellett szerel és szállít 3361

Koch Dániel

Arad Deák Ferenc-utca 42 sz.

Permetező javítások
elfogadtatnak.

PATENT.

Egészségi
kutszivattyuk.

E kutszivattyuk a kut-aknában képződő mérges gázokat és egészségtelen levegőt elvezetik, a fagy-csapon alkalmazott szubany mindig friss, tiszta levegővel hozza a vizet érintkezésbe, miáltal a víz is mindig friss tisztó és egészséges marad. Mivel pedig az akna fedett, a levegőben uszkáló baktériumok az aknától elszáratnak és így fertőzés alig történhet. — Az egészségi szivattyuk télen nem fagnak be, nyáron pedig állott víz nem marad benne.

E szivattyuknál minden fa alkatrészt mellőztek, mert ezeknek visznyálka képződik ami a kolera, tifusz és más egyéb betegségek bacillusainak valóságos tenyészteléseivé változhat. 1121

Régi rendszerű kutszivattyuk átalakítását elvállalok.

Patent tűzfocskendők.
Patent borszivattyuk.
Patent kályhacsövek.

Hönnig Ottó

M. kir. szabadalmazott
szivattyu készítőnél

Arad, Rákóczi-utca 27.

„JESSY“

a legtökéletesebb tisztító-szer. Fehér vászon cipőkhöz kis üveg 70 fillér, nagy üveg 1 korona.

Női és férfi fehér- és szürke tennis-cipők óriási választékban.

Cipő Tözsde

ARAD.

Apollo mozi mellett.

Uránia Színház.

Pénteken és szombaton

Schildkraut film:

A sors bolondja

Erkölcscrájz 3 részben.

Manner csokoládé

140-es K 2-70 ab Arad,

bármily mennyiségben szállítok vidékre, vasuton vagy postán utánvét mellett

Gábor Miklós, Arad

Salacz-utca.

1838

Telefon 10-59.

Jó anyák, gondos szülők

legjobban cselekesznek, ha gyermekeiknek átlátszó, kellemes ízű, mindig friss: **Hajós-féle**

Csukamájolajat

adnak; a hűvösebb idő beálltával ennek használata igen fontos. Egy üveg utasítással ára **2 korona**.

Legjobb fekete v. barna Egy pár perc alatt bármely hajtat vagy bajszat a legszebb állandó fekete színre lehet festeni, anélkül, hogy a színt le lehet mosni, a „Melogen”. Ara **2 korona**.

Hajfestő

a „Melogen”. Ara **2 korona**.

Sápkóros leányok, vérszegény asszonyok,

páratlan sikerrel használják a

Ferratol Vastáplikör.

171

El rendkívül kellemes édes ízű folyadék a legideálisabb erősítő szer; orvosilag ajánlva vérszegénység, sápadtság és általános gyengeség eseteiben. Ara 1/2 literes üvegnek utasítással **3 kor.**

Szőrvesztő-Depillor. E kitűnő, a maga nemében páratlan szerrel minden alkalmatlan szőrejt arc, nyak vagy karokról stb. minden fájdalom nélkül pár perc alatt okvetlen eltávolítható. — Ara utasítással **1 korona**.

A fenti szerek kaphatók a készítőnél **Hajós Arpád** gyógyszer-tárában

ARAD, Anatórássy-tér 22. sz.

Alapított 1886. évben az Aradmegyei Közkórház számára.

1198-1916. pm.

Hirdetmény.

A Hősök Emlékét Megörökítő Országos Bizottság, azt a kegyelet és amellatt hadtörténelmi és hazafias szempontból is, rendkívüli fontosságú célt tűzte maga elé, hogy a harctéren hősi halált halt katonáink emléke az utókor, az elkövetkezendő nemzedék számára megörökíttessék. Ezen cél elérésére elhatározta a bizottság, a harctéren elesett hősök halála körülményeinek és hősi cselekedeteinek adatgyűjtését, hogy ez adatok utóbb hitelesítve, és rendszerbe foglalva, mint a mai háboru emberi dokumentumainak okmánytárát, a nyilvánosság rendelkezésére bocsássa.

Miután a szükséges adatok gyűjtése csupán a harctéri halott személyi viszonyaival közvetlen ösmeretségbe lépőknek közreműködése mellett eszközölhető, felkérem a város területéről való hősi halált halt katonák hozzátartozóit,

hogy a kívánt adatok közlése végett hivatalomat felkeresni sziveskedjenek.

Arad, 1915. május 5-én.

Varjassy, polgármester.

Költözők figyelmébe!

villany bevezetéseket, csillár átszereléseket jutányosan végez 481

Kalmár József

villanszerelési vállalata

Arad, Salac-utca 2. sz. 242. Telefonszám 242.

Meghívó.

A Marosborsai Takarékpénztár Részvénytársaság

III. évi rendes közgyűlést 1915. évi május hó 16-án délelőtt 10 órakor Marosborsán az intézet helyiségében fogja megtartani, melyre a t. részvényesek tisztelettel meghívotnak.

Tárgysorozat:

1. Az igazgatóság és felügyelő-bizottság jelentése.
2. Az 1914. évi mérleg- és szármadások előterjesztése a nyereség iránti határozathozatal és a felmentvény megadása.
3. Az igazgatóság, felügyelő-bizottság és napbiztosok választása.
4. Esetleges indítványok.

Megjegyzés: Aton részvények, kik a közgyűlésen résztvenni óhajtanak, felkérnek, hogy részvényeiket az alapszabályok 15 §-a értelmében május 16-ig az intézet pénztáránál térítvény ellenében letétmennyezni sziveskedjenek.

Marosborsa, 1915. május 5-én.

Dr. Tagányi Sándor, intézeti elnök.

AZ IGAZGATÓSÁG JELENTÉSE. Tisztelt közgyűlés! Az 1914. évre összeállított szármadásainkat az alábbi jelentéssel terjesztjük a t. közgyűlés bírálata alá. A közgazdasági életünkre nehezítő háborus idők erőpróbáját állta ki fiatal, szerény keretek közt mozgó intézetünk, melynek eredményeként örömmel jelentjük, hogy intézetünk kitűzött közgazdasági céljának megfelelt. A jentkezett jogos hiteltelvényeket lehetőséghez képest kielégítettük s váltótárcainkat 17.000 koronával emeltük. Intézetünket veszteség nem érte s az elért eredmény a mult évinél lényegesen jobb. Orvendetes jelenség, hogy betétállományunk emelkedett, bár a kölcsönfelmondásokat tekintet nélkül a moratoriumra megszorítás nélkül fizettük ki. Köszönetet mondunk az Aradi Ipar és Népbank és az Aradmegyei takarékpénztárnak, mely intézetek a legnagyobb előzékenységgel támogattak törekvésünkben. Különösen megemlíteni kívánjuk még, hogy intézetünket fenntállása óta semmi veszteség nem érte; peres követeléseink mincsenek, mely körülmény kihelyezéseink bontását és az igazgatóságnak e tekintetbeni körületekint elővigyázatosságát bizonyítja. A kimutatott 4845 kor. 33 fill. tiszta nyereség felosztását a következőként javasoljuk. Fordítottassék: Tartalékra a tiszta nyereség 10%-a helyett 1865 kor. 80 fill., osztalékra részvényenkint 2 kor. 2000 kor., igazgatóság jutalékára 10%, 484 kor. 53 fill., igazgató tanács jutalékára 120 kor., felügyelőbizottság tiszteletdíjára 250 kor., tisztviselők jutalékára 125 kor. Összesen 4845 kor. 33 fillér. 3 ik számú osztalékfelosztásunkat darabonként 2 koronával váltjuk be 1915. évi május 16-ától kezdődőleg Aradon az Aradi Ipar- és Népbanknál, Marosborsán pénztárunknál.

Végül kérjük a tisztelt közgyűlést, hogy fentli jelentésünket és szármadásainkat tudomásul veani és jóváhagyni sziveskedjék.

Marosborsa, 1915. május 5-én.

Az igazgatóság.

Tartozik **Mérleg-számla 1914 december 31-én.** Követel

Vagyon		Teher	
Felszerelés	1350	Visszeszámítolás	49291
ebből leírás	180	Atmeneti kamatok	1479 78
Előre fizetett vissz-		Részvénytőke	50000
kamat	351	Tartalékaltap	2420 85
Pénzkészlet	7253 60	Heti betét	5343 89
Váltótárca		Takarékbetét	9633 97
kezesség mellélt ...	61031 50	Folyószámlák	4903 53
jelzálog biztosíték		Tiszta nyereség	4845 33
mellélt	58112		
	119143 50		
	127918 35		127918 35

Marosborsa, 1914 december hó 31-én.

Popovics József s. k. Dr. Tagányi Sándor s. k. Farkas Áron s. k. Farkas László s. k.
pénztáros. intézeti elnök. vezérigazgató. könyvelő.

Jávorszky Zoltán s. k. Seidner Sándor s. k. Seidner Márton s. k. Schibel K. Gusztáv s. k.
igazgató, hadba vonult. igazgató. igazgató. igazgató.

Jelen «Mérleg»-számlát a törvény- és alapszabályok értelmében megvizsgáltuk és helyesnek találtuk. 1686

Marosborsa, 1915 május hó 2-án.

A felügyelő-bizottság:

Hehs Béla s. k. id. Bogol Vazul s. k. Juag Péter s. k. Kell Lajos s. k. Stern-Mór s. k.
f. b. elnök. f. b. tag. f. b. tag. f. b. tag. f. b. tag.

A felügyelő-bizottság jelentése.

Tisztelt közgyűlés! Tisztelettel jelentjük, hogy a Marosborsai takarékpénztár részvénytársaság ügyvezetését az egész éven át lelkiismeretesen ellenőriztük, az igazgató-ág által elének terjesztett 1914. évi mérleg számlát és nyereség- veszteség számlát, valamint a leltárokat behatóan megvizsgáltuk, a fő- és segédkönyvekkel összehasonlítottuk s azokat teljesen megegyezőnek és rendben találtuk. Ezek-után a magunk részéről elfogadjuk és elfogadásra ajánljuk az igazgatóságnak a tiszta nyereség felosztására és havifordítására vonatkozó javaslatát. Az előadottak alapján kérjük a tisztelt közgyűlést, hogy az 1915. évre úgy az igazgatóságnak, mint a felügyelőbizottságnak a felmentvényt megadni sziveskedjék.

Marosborsa, 1915. május hó 2-án.

A Felügyelő-bizottság.

Vezérszerepet töltenek be a világhírű TURUL-CZIPÓK

“TURUL”

CZIPÓGYÁR RÉSZVÉNY-
TÁRSASÁG • TEMESVÁR

A monarchia legna-
gyobb cipőgyára.

130 saját fióktelep.
900.000 pár évi gyártás.
1200 munkás és alkalmazott.

Fiókraktár:

Arad,
Minorita-palota.

Apró hirdetések.

Miként lehet az apróhirdetést feladni?

1. A hirdető teljes címének feltüntetésével.
2. Jelige alatt.
3. Oly értelemben, hogy a hirdető címét csak a kiadóhivatalban lehet megtudni.
4. legalkalmasabb — amennyiben akadályba nem ütközik — az első mód, mert a címnek a lapban való közlése mellett gyorsabban lehet az ügyet elintézni.
5. cím utáni tudakozódás idővesztéssel jár.

A kiadóhivatal fenntartja magának a jogot, hogy az olyan apróhirdetés szövegét, amelyik tartalmánál fogva eredeti alakjában nem közölhető, megváltoztassa.

ALKALMAZÁST NYER.

Azonnali belépésre keresek egy fűszer- és vasszakmában teljesen jártas románul is beszélő kereskedő segédet. Kugel Sándor, Brád. Hunyadmegye. 1894

Fiatall kereskedő segéd felvételük Herz Arnold rőtös, férfi ruházati cikkek és cipőáruk kereskedésében, Vulkán. 1848

ALKALMAZÁST KERES.

Suche Stellung als Hauswäiterin, oder Stütze der Hausfrau. Ida Voicu, Vidombák (Brassó megye.) 1877

Könyvelőné perlekt magyar, német levelező, azonnali belépésre állást keres. Cím a kiadóhivatalban. 1888

Intelligens nő gyermekek melé ajánkodik. Cím a kiadóhivatalban. 1898

10 éves

fűszer- és csemegekereskedő segéd, ki szakmájában teljesen jártas, beszél magyar, német és román nyelven, azonnali vagy elsején való belépésre állást keres nagyobb városban. Szives megkeresést kér Kerekes Ferenc Somoréva (u. p. Teregová.) 1887

INGATLAN.

Magányos ház, nagy udvarral, jutányos áron eladó Legelő-sz. 15. sz. 1890

Jo legelő hol víz bőven van, bérbe adó. Bővebbet Molnár Gyula vaskereskedőnél Lippa. 1867

KIADÓ LAKÁS.

Női vagy férfi szabóságnak alkalmas 4 szobás lakás, a város legforgalmasabb helyén, azonnali kiadó. Bővebbet Kell és Krausz cégnél. 1802

2 szobás udvari lakások Andrassy-tér 8. sz. alatt azonnala kiadók. Bővebbet a házmesternél.

Andrassy-tér 8. sz. alatt egy l. emeleti utcai lakás, mely irodának, vagy üzleti célra igen alkalmas, azonnala vagy augusztus 1-re kiadó. Bővebbet a házmesternél.

ÜZLETEK.

Andrassy-tér 8. számú házában egy kisebb üzlethelyiség — különösen dohányüzletnek alkalmas — azonnala kiadó. Bővebbet az „Aradi Közlöny” kiadóhivatalában, József főherceg-ut. 22. szám.

VÉTEL ÉS ELADÁS.

Waggonok befedésére kátránylemezten olcsón szállít Szilágyi és Társa Arad, Béla-tér 2. szám. 1895

Használt tetőpléh eladó. Cím a kiadóhivatalban. 1896

Háztartási cikkek és bútorok elköltözés miatt jutányosan eladók. Weitzer János-utca 8. II. 1898

Egy 9 H. P. 4 ülésese au omnobil minden elfogadható áron eladó. Cím a kiadóhivatalban. 1886

Házbérlőkönyvek célszerű beosztással Pichler Sándor papír és írószerek kereskedésében Arad Szabadság-tér 1. Telefon 808. 781

Nagy jégsekerevény csaknem új főleg kávé vagy vendéglősök részére méltányos áron eladó. Felvilágosítást ad d. e. 11—12 között Leopold Zsigmond Erzsébet-körút 22. 1869

KÜLÖNFÉLE.

Fodor Ferenc, ki a m. kir. 5-ik honvéd gyalogezrednél szolgál (Tábori posta 82. sz.) november óta nem adott életjelet magáról. Testvére, Fodor Eszter kéri mindazokat, akik esetleg tudnak róla, közöljék vele idősb Gárbe Sándorné Battonya, IV. kerület 523. h. sz. címen. 1891

Elveszett szerdán délután fél 5 és 5 óra között a főpostán egy sötét pénztárca. Kerem a megtalálót, legalább a benne levő két darab kúcsot és a jegygyűrűt küldje be Andrásnyl pozsgógyár címre. Ki illő jutalomban részesül. 1897

Tennispálya kiadó! a város kellő közepén, árnyékos kertben, Széchenyi utca 5. sz. a. Értékesíteni délután 5—7 óra között a kerthelyiségben. 1892

Veszek és eladok:

**burgonyát,
babot,
szalonnát,
zsírt,
szappant**

waggontételenként és mmá-
zsánként.

Kalmár Endre
Asztalos- és Chorin-u. sarok.
Telefon 670.

Hargony-Liniment. Capsici composit.

A Hargony-Pain-Expeller göttliche.

Für alle Arten von rheumatischen Schmerzen, Gelenksentzündungen, Neuralgien, Migräne, Kopfschmerzen, Zahnschmerzen, Menstruationsbeschwerden, Krämpfe, Wunden, Verbrennungen, Erfrierungen, Insektenstiche, Hauterkrankungen, etc.

Hargony-vas-alkalmazás-festvény.

Für alle Arten von Hauterkrankungen, wie Ekzeme, Psoriasis, Schindeln, etc.

Gegeben von Dr. L. H.

Kapható a legközelebbi gyógyszerárban vagy kőszeg-üzletben.

Dr. Hargony, Arad, Széchenyi utca 5. sz. a.

1876